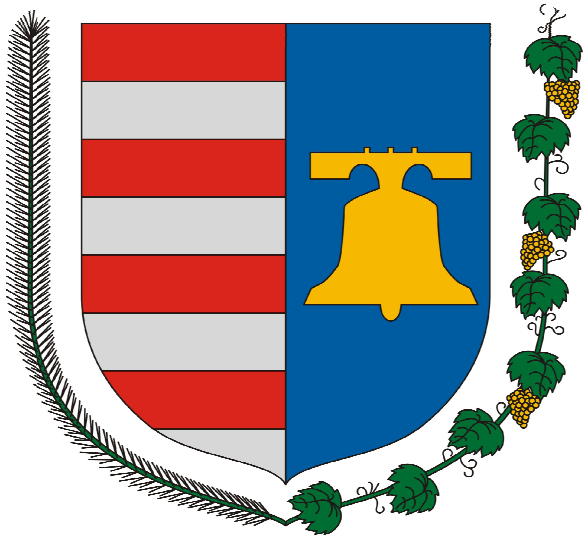
ŐRBOTTYÁN VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

2019 – 2024. évekre

ŐRBOTTYÁN

„Megtanultam, hogy egy embernek
csak akkor van joga a másikra felülről lenézni,
amikor annak talpra állni nyújt segítő kezet.”

Gabriel Garcia Márquez

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 4
Bevezetés 4
Értékeink, küldetésünk 4
Célok 5
A HEP helyzetelemző részének célja 5
A helyi esélyegyenlőségi program intézkedési tervének célja 7
A település bemutatása 7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 14
1. Jogszabályi háttér bemutatása 14
1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása 14
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása 14
2. Stratégiai környezet bemutatása 16
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal 16
2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása 17
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása 17
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 18
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet 18
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció 18
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküli-séghez kapcsolódó támogatások 22
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció 24
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete 25
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés 25
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása 27
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal 28
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. 28
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 29
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.) 29
4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége 33
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése 33
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége 35
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. 36
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 37
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége 37
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.) 38
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe 38
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak 39
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona) 39
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben 39
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések 40
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. 40
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 41
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete 41
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés 43

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen 44
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. 44
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 45
7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái 45
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei 46
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés 47
7.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása 48
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 49
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 50
10. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 51
1. A HEP IT részletei 51
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 51
Jövőképünk 52
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 54
3. Megvalósítás 61
A megvalósítás előkészítése 61
A megvalósítás folyamata 61
Monitoring és visszacsatolás 62
Nyilvánosság 62
Érvényesülés, módosítás 62
4. Elfogadás módja és dátuma 62

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebtv.) 31. §-a előírja, hogy a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el. A törvény szerint a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
Összhangban az Ebtv-ben rögzített, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: EMMI rendelet) rendelkezéseivel, Őrbottyán Város Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) Helyi Esélyegyenlőségi Programban (továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség megteremtése érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészített és elfogadott HEP-pel összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a HEP elkészítése és végrehajtása során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Értékeink, küldetésünk

Esélyegyenlőség – a fogalom sok helyen és összefüggésben jelenik meg, találkozunk vele mindennapjainkban. Kérdések özöne jelentkezik e téma kapcsán: az esélyegyenlőség jelen van-e a munkaerőpiacon, az oktatásban, a hatalomban való részvételkor, a születéskor és egész életünk során.
Egyenlő esélyekkel indulunk az életbe születéskor? Már születésünk s talán fogantatásunk pillanatától esélyegyenlőtlenség állhat fenn. Hiszen nem mindegy, hogy milyen családba születünk, hazánk keleti vagy nyugati térségében, tanyán, kis vagy nagy településen, kisvárosban avagy nagyvárosban. Nem mindegy, hogy családba születünk vagy csak egy szülő nevel minket, szegénységben vagy jólétben élünk, roma származásúként vagy fogyatékkal élőként keresünk munkát és idős korunkban ránk nyitja-e valaki az ajtót.
Vajon mindenki egyenlő eséllyel jut az egészségügyi, szociális vagy bármilyen ellátáshoz, rendelkezik a kellő információval, tisztában van-e vele hol érdeklődhet, tudja, milyen ellátások illetik meg, van-e választási lehetősége, az ellátásokat hol igényelheti és az igénylésnek mi a módja?
Az esélyegyenlőség megteremtésére való törekvések olyan értékek mentén képzelhetők el, mint a szolidaritás, a méltányos és rugalmas bánásmód és a pozitív diszkrimináció.
A **szolidaritás** erősítése településünk közösségének minden tagjának érdeke, mivel nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok, fogyatékossággal élők társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. A megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elve nem alkalmas az összes létező egyenlőtlenség megszüntetésére. A pozitív, **méltányos és rugalmas bánásmód** elősegíti az érintettek társadalmi és foglalkoztatási pozíciójának javulását,

[1] Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepció

megőrzését. **A pozitív diszkrimináció** célja kizárólag az, hogy kiküszöbölje a múltban elszenvedett hátrányos megkülönböztetés hatásait. A pozitív diszkrimináció csak egy lehetőség, de a gyakorlat azt mutatja, hogy a diszkrimináció puszta tilalmánál többre van szükség az előítéletek leküzdéséhez.

Az Európai Unió 2007-ben hirdette meg az „egyenlő esélyek mindenki számára" kezdeményezés keretében azokat a cselekvési területeket, melyek számunkra is iránytűként szolgálhatnak:

1. **Jogok** - felhívni a figyelmet az egyenlőség jogára, a diszkriminációellenességre, valamint a halmozott megkülönböztetés problémájára;
2. **Képviselet** - párbeszédek kialakításával bevonni a programba a megkülönböztetés által érintett csoportokat, valamint biztosítani a nők és férfiak egyenlő részvételét;
3. **Elismerés** - a sokszínűség elismerése és népszerűsítése;
4. **Tiszteletben tartás** - az összetartó társadalom hirdetése.

Célok

Célunk, hogy Őrbottyán olyan település legyen, ahol az az elsődleges alapelv érvényesül, hogy minden ember egyenlő.
Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció, hátrányos megkülönböztetés senkit se érjen, se faji, se etnikai, nemzetiségi, vallási, nemi hovatartozás, életkor, családi állapot, fogyatékosság alapján vagy más okból fakadóan. A jogok érvényesülését, a megfelelő képviseletet és az elismerést, embertársaink tiszteletben tartását minden fórumon, intézményben és a helyi munkáltatóknál is alapvető célul tűzzük ki.

Az Önkormányzat a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A HEP helyzetelemző részének célja

A helyzetelemzés a HEP megalapozását szolgálja.
Elsődleges célunk számba venni a Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, Őrbottyán teljes lakosságához viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, Őrbottyán esélyegyenlőségi problémáit.
A Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok közül az alábbiakat nevesíti, az ő esélyegyenlőségük biztosítása különösen fontos:

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékossággal élők.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat, hiányosságokat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód megvalósítása érdekében.

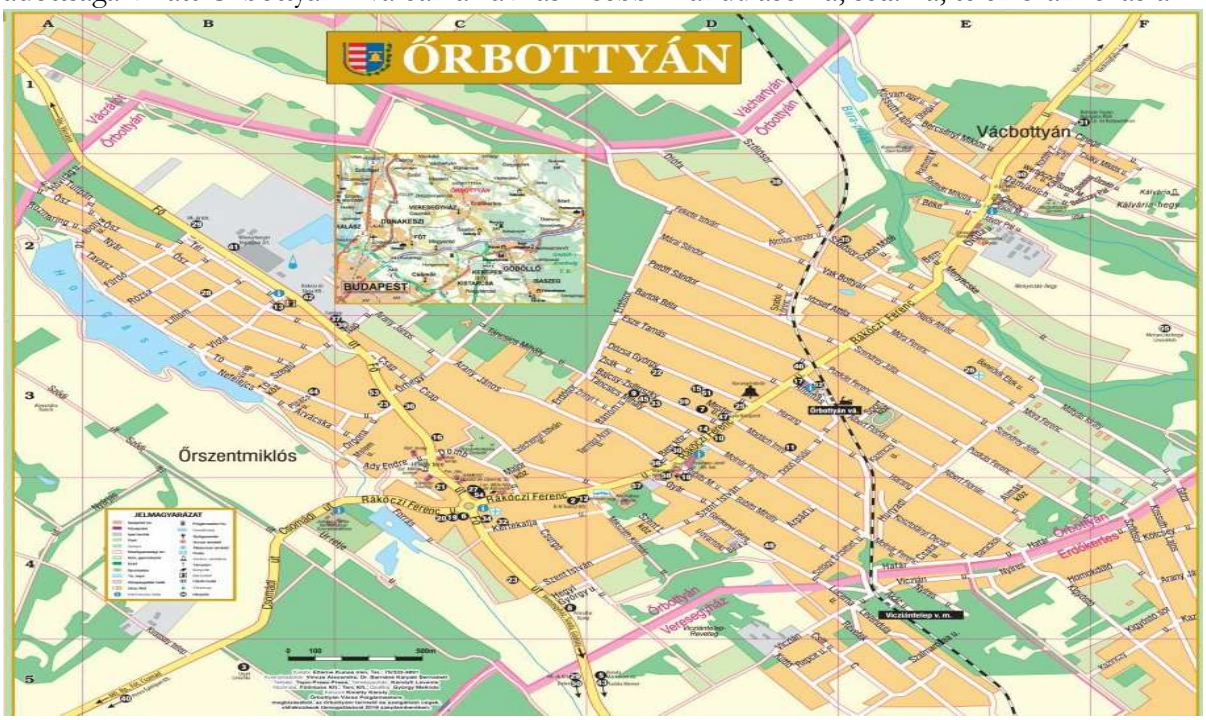
A helyi esélyegyenlőségi program intézkedési tervének célja

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP intézkedési terve tartalmazza.
Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a működtetését, mely biztosítja a megvalósítás, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás rendszerét.

A település bemutatása

A település földrajzi helyzete, történeti áttekintés

Őrbottyán Közép-Magyarországon, Pest megyében a budapesti agglomeráció külső gyűrűjében, a fővárostól mintegy 30 km-re, észak-keleti irányban, a Nyugati Cserháthoz tartozó Gödöllői-dombság vonulatában helyezkedik el. Területnagysága 2737 hektár.
Az agglomeráció peremén elhelyezkedő településünk jól megközelíthető Budapest - Vác - Gödöllő háromszög bármely pontjáról. Őrbottyánt két történelmi településből, Őrszentmiklósból és Vácbottyánból egyesítették 1970-ben.
A vidék betelepülése közvetlenül a honfoglalásra tehető. A viszonylag alacsony fekvésű dombos vidéknek változatos a földrajzi felszíne, magasabb pontjairól ellátunk a budai hegyekig, a gödöllői dombokig és a Naszály váci csúcsáig. A település élővizekben gazdag. Az egykori Őrszentmiklós határában ered a Tece patak, itt folyik keresztül a Sződ-Rákos patak, melyek a Duna vízgyűjtő területéhez tartoznak. A volt Vácbottyáni részen ered a Bara patak. Ezen kívül az 1968-ban kialakított horgásztó, három kisebb tó és egy bányató található a településen. A határ növényzetét telepített akácosok és fenyőerdők, a magasabb részeken tölgyesek, a patakok partjain burjánzó vizenyős rétek alkotják. Veresegyházról átnyúlik az országosan védett Egervári-láp, a Sződ-Rákos patakot kísérő több hektáros terület, ahol a nádasban elszórva 50-60 cm magas sászsombékokat, szibériai nőszirmot és vidrafüvet lelhetünk. A patakban védett csíkhalak élnek. Természeti adottságai miatt Őrbottyán kiválóan alkalmas kisebb kirándulásokra, sétákra, télen szánkózásra.

Demográfiai adatok

1. táblázat – Állandó és lakónépesség száma az év végén

	Állandó lakosság	Lakónépesség
2012	7200	7281
2013	7182	7222
2014	7205	7241
2015	7222	7206
2016	7350	7327
2017	7499	7462

Forrás: Vizual Regiszter

2. táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	Egyenleg
2012	214	156	58
2013	157	174	-17
2014	181	176	5
2015	221	188	33
2016	350	200	150
2017	n. a.	n. a.	n. a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. táblázat – Természetes szaporodás

	Élve születések száma	halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2012	67	80	-13
2013	50	56	-6
2014	80	63	17
2015	63	79	-16
2016	63	80	-17
2017	n. a.	n. a.	n. a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Őrbottyán állandó lakosságának száma 2013. évet kivéve folyamatosan növekszik, az elvándorlás és bevándorlás közötti különbség is pozitív egyenleget mutat.

Az állandó lakosságszám növekedésének egyik oka, hogy a város vonzó a fiatal, családalapítás előtt álló vagy kisgyermekes családok számára elsősorban a főváros közelsége és a jó infrastrukturális adottságok miatt. A lakosság lélekszámának növekedését eredményezhette továbbá az is, hogy a víztározó mellett nyaralót vásárolt tulajdonosok téliesítették vagy lakhatóvá tették a már meglévő hétvégi házukat és végleg kiköltöztek a településre, illetve a képviselő-testület döntésének eredményeképpen már családi ház építésére is alkalmas telkek álltak az új potenciális tulajdonosok rendelkezésére.

Gazdasági aktivitás

Őrbottyán jogelőd-települései, Vácbottyán és Őrszentmiklós alapvetően mindig is tipikus agrárfalvak voltak, a főleg szántóföldi művelésben a helyi emberek szorgalma hozott eredményt, pótolva a termőhelyi adottságokat. A kibontakozás lehetőségét elsősorban a vasútépítés, és ennek nyomán az ingázás lehetősége teremtette meg. A település növekvő népességéhez képest a munkahelyek számának gyarapodása mindig mérsékeltebb maradt. A munkanélküliségi ráta a gazdasági válság ellenére is alig emelkedett (3,5 %-ról 4,68 %-ra). Ennek egyik oka a magas vállalkozói aktivitás volt, mivel 1000 lakosra 2010-ben 128 vállalkozás jutott. Az érték folyamatosan növekszik, a regisztrált vállalkozások száma intenzíven gyarapodott az elmúlt években is, bár főleg az egyéni vállalkozók száma növekszik. Őrbottyán kiskereskedelmét a kis- és közepes egységek és vállalkozások sokszínűsége jellemzi. A lakosság ellátását számos, különböző profilú egység szolgálja, önkormányzatunk pedig törekszik arra, hogy a városba vonzza a munkahelyteremtő vállalkozásokat, pl. ipari park létesítésével.

Vendéglátás és idegenforgalom

Őrbottyán nem tartozik az idegenforgalmilag különösen frekventált települések közé, és vendéglátása is elsősorban a helyi lakosság igényeit elégíti ki. A KSH statisztikái szerint a település vendéglátóhelyeinek száma évek óta nagyjából 20 körül ingadozik. Országosan egyedi látnivaló a harangöntő műhely. Tulajdonosa hagyományos harangok, harangjátékok, különleges harangtartó és elektromosítható lengőszerkezetek készítésével, helyszíni szerelésével foglalkozik. Számos harangot készített hazai területre, valamint külföldre. Jelentős rekreációs funkciót hordozhatna még a településen a horgásztó, melynek 24 hektáros területén, jelentős sásas-nádas területek mellett a 17 hektárnyi nyílt vízfelület egyelőre csak horgászat céljára van hasznosítva.

Intézményei

Őrbottyán intézményrendszere jól kiépült és egyelőre képes ellátni a helyi lakosság legfontosabb igényeit. Az önkormányzat saját fenntartású óvodát, művelődési házat és egészségházat működtet, az általános iskola a KLIK fenntartása alá került át.
Ezek kapacitásai általában ugyan kielégítőek, nem egy esetben mikrotérségi szereppel is bírnak, de nem minden esetben képesek már a népesség további növekedéséből származó feladatok ellátására, emiatt az önkormányzat mindezen létesítmények bővítését felvette a középtávon megvalósítandó célok közé.
A településen rendőrőrs is található, mely a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Váci Kapitányságához tartozik. Az őrbottyáni rendőrőrs illetékességi körébe 6 település tartozik.
Az önkormányzat kötelező feladatai ellátását szolgálja a polgármesteri hivatal, valamint a településüzemeltetési feladatok ellátására létrehozott gazdasági ellátó szervezet.
A HEP szempontjából a legfontosabb intézmény a 2016-ban létrehozott Őrbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálat, mely a szociális alapszolgáltatások nyújtja, ellátja a család- és gyermekjóléti feladatokat.

Egészségügyi ellátás

Őrbottyánban az egészségügyi alapellátás jól kiépített. Hosszú évek óta két vállalkozó háziorvos látja el a település felnőtt lakosságát. A városban egy főállású házi gyermekorvos is működik. Az összesített heti rendelési idő a felnőtt ellátásban 34 óra, a gyermekorvosi ellátásban 15,5 óra (a tanácsadást nem számítva). Az egyik háziorvos foglalkozás-egészségügyi szakorvosi képesítéssel is rendelkezik.
A településen 2018. közepe óta 2 fogorvosi alapellátási körzet működik 2 fogorvossal, akik ellátják az iskolafogászati feladatokat is.

Az alapellátáshoz kapcsolódó orvosi ügyeletet a veresegyházi Misszió Egészségügyi Központtal kötött feladat-ellátási szerződés útján biztosítja az önkormányzat.
A településen védőnői szolgálat is működik, méghozzá két körzetben látják el a védőnők a csecsemő- és családvédelmi feladatokat.
A településen gyógyszertár működik. Munkatársai tanácsadással is várják a hozzájuk fordulókat.

Szociális ellátás

A HEP szempontjából a legfontosabb változást az jelenti, hogy a város 2014. január 1-től a család- és gyermekjóléti szolgáltatásokat, a szociális alapellátásokat önállóan biztosítja, melyhez 2016-ban megalapította az Őrbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálatot (továbbiakban: Szolgálat).
A Szolgálat a Polgármesteri Hivatal udvarán található épületben működik, melyet a feladatok ellátásának érdekében 2018-ban kibővített az önkormányzat.

A Szolgálat célja a település területén élő szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. Az esetkezelések leggyakrabban előforduló formái a szociális, mentális esetkezelések (információnyújtás, ügyintézés segítése, segítő beszélgetés, tanácsadás, továbbirányítás, dologi javak közvetítése) egészségügyi, orvosi esetkezelés területén a továbbirányítás és az ügyintézés segítése a leggyakoribb intézkedési forma.

A gyermekjóléti szolgáltatás célja: hozzájárulni a gyermek testi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családból történő kiemelésének megelőzéséhez. A Szolgálat észlelő jelzőrendszert működtet, összehangolja az érintettek munkáját.
A polgármesteri hivatal dolgozóival szoros együttműködésben dolgoznak, a természetben megállapított támogatás felhasználását a Szolgálat szakemberei koordinálják. Az önkormányzat települési támogatásra biztosított előirányzat terhére és az adományozóknak, valamint a Magyar Élelmiszerbank Egyesületnek köszönhetően folyamatosan tudnak a rászorulóknak különböző dologi javakat közvetíteni.

A házi segítségnyújtási során a gondozott otthonában a napi életvitel fenntartásával kapcsolatos teendők elvégzésében nyújtanak segítséget, fizikai, egészségügyi, mentális és érdekképviseleti területen.
Szociális étkeztetés keretében az önkormányzati rendelet szabályainak megfelelően gondoskodik azoknak a rászorultaknak a napi egyszeri meleg ételről, akik önmaguknak tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek azt biztosítani.

A településen található a Juhász Zsófia Református Szeretetotthon Fogyatékosokat Ápoló és Gondozó Intézmény. Az otthon fő profiljává az értelmi fogyatékos és a súlyosan, halmozottan fogyatékos személyek ápolása és gondozása vált. Az állapotfelmérés szerint elkészült egyéni fejlesztési és foglalkoztatási tervek alapján mindenkit képességei szerint fejlesztenek a gyógypedagógusok, pedagógusok, illetve a képzési kötelezettek iskolába járnak.

Nonprofit szervezetek

Őrbottyán olyan évszázados hagyományokat ápoló település, amely büszke közösségeire, amelyek mindenkor erős pillérei voltak a település gyarapodásának. Mind a hagyományos értelemben vett civil szervezetek, mind pedig a település vallási pluralizumásából fakadóan jelen lévő négy egyház fontos szerepet játszik a mindennapi életben.

A nonprofit aktivitás statisztikailag is kimutatható módon növekszik a településen, a legfrissebb 2016-os adatok szerint Őrbottyánban 52 nonprofit szervezetet tart nyilván a statisztikai hivatal.
Főbb nonprofit szervezetek:

- **Kvassay Alapítvány:** fő céljai közé tartozik többek között a Kvassay Család emlékének őrzése, ápolása, a Kvassay Jenő Általános Iskolában az oktatás színvonalának és tárgyi feltételeinek továbbfejlesztése és bővítése, a tehetséges tanulók részére kérelem, pályázat útján támogatás biztosítása kiránduláshoz-táborozáshoz, nevelési, oktatási cél megvalósításának szellemi, erkölcsi és anyagi támogatása, a testület tagjai továbbképzésének, belföldi és külföldi tanulmány útjának anyagi támogatása, az oktatással, neveléssel, szakmai ismeretek bővítésével kapcsolatos kiadványok, könyvek megjelentetéséről való gondoskodás stb.
- **Kvassay Jenő Klub:** hagyományőrző klub, melynek célja a település kulturális életének felvirágoztatása. Tagsága a helyi nyugdíjasokból áll, a népdalkör minden évben számos országos népdalversenyen és minden nyugdíjas találkozón részt vesz.
- **Barátság Horgászegyesület:** a település víztározójának tulajdonosaként a sporthorgászat, valamint a vízgazdálkodás területén fejt ki tevékenységet.
- **Hegedűs Géza Amatőr Kulturális Egyesület:** célja, ahogy az a nevében is szerepel, a hagyományok ápolása, életben tartása, továbbá a kulturális élet felpezsdítése és nem utolsó sorban egy jó közösség megformálása. Ennek érdekében számtalan rendezvényen van jelen, ahová műsorral is készülnek, természetesen népviseleti ruhákban, ezzel is tisztelegve saját hagyományaik előtt.
- **Léleklánc Állatvédő Alapítvány:** céljuk, hogy az elhagyott, gazdátlan, kóborló, sintértelepekről kimentett, esetleg sérült, vagy egyéb módon rászoruló állatokat védelmezzék, befogadásukról gondoskodjanak, állatorvosok segítségével egészségügyi ellátást biztosítsanak, tudatosítsák az emberekben az ivartalanítás fogalmát, a befogott állatok ideiglenes elszállásolását, megfelelő élelmezését, chipes azonosítóval való ellátását, és megfelelő gazdához juttatását, örökbe adását.
- **Őrbottyáni Gyermekmosoly Óvodai Alapítvány:** tevékenységi körébe tartozik a város óvodájában folyó képességfejlesztéshez, ismeretterjesztéshez történő segítségnyújtás. Jelentős hangsúlyt fektetnek az egészséges életmód kialakítására, a gyermekek környezetének szebbé tételére, az óvodák udvarainak, játékparkjainak fejlesztésére, gazdagítására. Az alapítvány lehetőségeihez mérten támogatja a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását.
- **Salamon Történelmi Club Egyesület:** alaptevékenysége a középkori hagyományok ápolása, a haditorna, zene és a korbeli mesterségek területén, kulturális- és sportbemutatók tartása, történelmi kutatást.
- **Bottyán Equus Hungária Közhasznú Alapítvány:** az öreg, beteg, sérült lovakért jött létre 2001-ben. Az alapítvány gondozásában élő lovak és még sok másfajta állat gondozásán kívül együttműködésüket kínálják a térségben lévő iskolák és óvodák felé, szeretnék elérni, hogy a gyermekek kapcsolódjanak be közvetlenül környezetük megőrzésébe, szerezzenek személyes tapasztalatokat az állatokkal szembeni megfelelő magatartásról.
- **Őrbottyán Egészségéért Alapítvány:** célja Őrbottyán lakosságának komplex prevenciós, egészségmegőrző és rehabilitációs rendszerének kialakítása és fenntartása.
- **Őrbottyáni Civil Kör Közhasznú Egyesület:** fő feladata a településen élő emberek kulturális és szabadidős lehetőségeinek színesítése.
- **Veritas Jogvédő, Kommunikációs és Településfejlesztési Alapítvány:** fő tevékenysége az emberi és állampolgári jogok védelmére irányul.
- **Őrbottyáni Polgárőr Egyesület:** törvényesen működő, lakossági önszerveződésű, a szilárdabb közrend és közbiztonság érdekében társadalmi bűn- és baleset-megelőzési, gyermek- és ifjúságvédelmi, valamint környezetvédelmi céllal megalakult polgárőr szervezet.
- **Tarsolyos Baráti Kör** A Tarsolyos Baráti Kör fő feladatának tekinti a fiatalok összefogását a településen. Rendezvényeiket a hagyományőrzés téma körében rendezik. A népzene, a

néptánc, az ősi harcművészet bemutatása és elsajátítása a társaság egyik fő tevékenysége. Jelenlétükkel támogatják az Önkormányzat rendezvényeit.

A város sportélete

Őrbottyán sokszínű és változatos sportéletének nem annyira a versenysportok kiemelkedő eredményei, hanem inkább a tömegsportok, a közösségi sportélmény spektruma jellemző.
Egyesületek:

- **Őrbottyáni Közösségi Sport Egyesület** jelenleg egy szakosztállyal, a labdarúgással működik.
- **Őrbottyán Csapatok SE** elsősorban tömegsportot célozva jött létre. Legjelentősebb tevékenysége az asztalitenisz sportágban a tömeg- és versenysport.
- **Tökmag Focisuli Sportegyesületet** azzal a céllal alapították meg, hogy Őrbottyánban és vonzáskörzetében szervezett keretek között sportolási és versenyzési lehetőséget biztosítsanak a labdarúgást kedvelő óvodás és iskolás korú gyermekek számára

A sportegyesületek között ki kell emelni a 2013-ban alakult **Magyar Racing Team**-et, hiszen az őrbottyáni csapat versenyzője Magyar János idén is a gyorsasági bajnokság legjobb Forma-autóversenyzője lett. A csapat versenyzésen kívül élményautóztatással, fiatal tehetségek felkutatásával, valamint futamok rendezésével is foglalkozik.

Egyházak

Őrszentmiklósi és Vácbottyáni római Katolikus Egyház

Az egyházközség, amelyet a váci püspök 2009. augusztus 15-én plébániai rangra emelet, a Váci Egyházmegye Gödöllői Esperesi Kerületéhez tartozik. Részét képezi a Vácbottyáni fília, mint misézőhely.

Őrszentmiklósi Református Egyház

Őrszentmiklós lakói a hódoltság ideje alatt jobbára a református vallást követték. Sokáig Veresegyház filiája volt, 1891-ben lett önálló anyaegyházközség. A gyülekezet hagyománytiszteletből megtartotta nevében az őrszentmiklósi utalást.

Őrbottyáni Evangélikus Leánygyülekezet

Őrbottyánban jelentősebb hagyományai vannak az evangélikus vallásnak. A 17. század végén Csomád anyagyülekezet részeként, filia néven szerepel. 1796-ban harangot hozat pestről a markonyi evangélikusság és 1797-bben megválasztották első tanítójukat. A mai templom 1963-ban épült.

Őrbottyáni Baptista Gyülekezet

Az őrbottyáni gyülekezet születési évének 1882-t tekintjük, amikor Meyer Henrik anyakönyve szerint Barsi Jánost és feleségét bemerítette. Az őrbottyáni imaházat 1892-ben avatták fel.

Infrastrukturális ellátottság

A budapesti agglomerációban a közlekedési kapcsolatok legfontosabb eleme a közúthálózat, a döntő jelentőségű ingázás legnagyobb részét ezek bonyolítják le. Őrbottyán forgalmát alapvetően

két hálózati szerepet játszó mellékút bonyolítja le, nem csak a főváros, hanem más központok felé, valamint a településen belül is.
A település belső, a város beépített és beépítésre szánt területein az úthálózat mentén általában lakóterületek találhatóak. A szennyvíz-elvezető rendszer kiépítésének 2010. évi befejezése után megkezdődött a település közúti hálózatának szilárd burkolattal történő ellátása, mely célra az önkormányzat rendszeresen pályázik, hiszen saját forrásból ezek megvalósítása lehetetlen.
Az autóbusz közlekedés döntő részben a hálózati kapcsolatot biztosító országos közúthálózaton, illetve az Őrbottyán és Erdőkertes települések között Erdőkertesen a Géza utcában, a közigazgatási határig buszforgalmi összeköttetés biztosított. A buszok járatsűrűsége kielégítő, és jól csatlakozik a vonatközlekedéshez.
A településen található intézmények többnyire közterületi parkolóval ellátottak, megtalálhatóak a mozgáskorlátozottak részére kijelölt pakolóhelyek.
A gyalogos közlekedés biztonsága és színvonala az utóbbi évek beruházásainak következtében javult. Ezt az országos közutak átkelési szakaszain egy oldali járda a település teljes hosszában biztosítja, az önkormányzati fenntartású utcáknál a szilárd burkolat kiépítésekor általában járdák is kialakításra kerülnek.
A Budapest-Vácrátót-Vác egyvágányú villamosított vasútvonal zónásított közlekedése óránként, csúcsidőben félóránként biztosítja a környező városok, illetve Budapest elérhetőségét.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

A HEP helyzetelemzést tartalmazó részének felépítését az EMMI rendelet 2. melléklete határozza meg. Jelen helyzetelemzés ezen rendelkezések figyelembevételével, azok mentén készült.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebtv. előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei:

- a Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
- az EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.),
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.),
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.),
- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (továbbiakban: Eatv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.),
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Jelenleg az esélyegyenlőségi célcsoportokat Őrbottyán Város Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló 1/2018. (II.01.) önkormányzati rendelet érinti.
A rendelet célja, hogy Őrbottyán lakóinak szociális biztonsága érdekében meghatározza a helyi önkormányzat által biztosított pénzbeli és természetbeni juttatások, szociális alapszolgáltatások nyújtásának helyi szabályait, rendelkezzék az ellátások igénybevételének jogosultságáról és módjáról, az ellátások mértékéről, valamint az alapszolgáltatásokért fizetendő térítési díjakról.

A rendelet szerint az Önkormányzat pénzbeli és természetbeni ellátásként nyújt támogatást rendkívüli települési támogatás és települési támogatás elnevezésű ellátási formákkal.

A rendkívüli települési támogatást elsősorban azon személynek nyújtja az önkormányzat,

a) aki önmaga, illetve családja létfenntartásáról más módon nem tud gondoskodni vagy
b) alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadás terhel
c) aki a nyugdíj, járadék, álláskeresési támogatás vagy egyéb rendszeres pénzellátás folyósításáig terjedő időszakig ellátás nélkül van.

Rendkívüli települési támogatást általában közüzemi számlatartozások rendezésére, tüzelőanyag vásárlására igénylik a rászorulók, valamint elhunyt hozzátartozó temetési költségeinek megtérítésére.
A rendkívüli települési támogatás keretében esetenként természetbeni támogatásként az óvodai, általános iskolai, közép- vagy szakiskolai gyermekétkeztetésben résztvevő gyermekek számára a gyermekétkeztetés térítési díjához járul hozzá az önkormányzat. A támogatás 50-100% között állapítható meg.

Települési támogatás pedig
a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére nyújtható.

A lakhatási támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás elnevezésű – korábban jegyzői hatáskörbe tartozó ellátás – helyébe lépett, annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a közüzemi számlák rendezéséhez. Kizárólag természetben nyújtható ellátás, közvetlen utalással a közszolgáltatónak. A rendelet a jogosultság feltételeként előírásokat határoz meg a lakókörnyezet rendezettségének folyamatos biztosítására. Ennek egyik célja a rendezett településkép elérése.
A rendszeres ellátások közé tartozik a méltányossági ápolási támogatás, melyet az önkormányzat – a jövedelmi viszonyok figyelembevételével – annak a hozzátartozónak állapít meg, aki 18. életévét betöltött személyt a háziorvos szakvéleménye szerint előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban ápol. A jogosultság időtartama nyugellátásra jogosító időszaknak számít a képviselő-testület döntése alapján.

Ezen rendelet szabályai szerint vehetik igénybe az arra rászorulók a szociális alapszolgáltatásokat is:
a) étkeztetés,
b) házi segítségnyújtás,
c) idősek nappali ellátása,
d) család- és gyermekjóléti szolgáltatás.

Az étkeztetést azok számára biztosítja az önkormányzat, aki átmeneti vagy krónikus betegség miatt megromlott egészségi állapotú vagy fogyatékossággal élő vagy szenvedélybeteg vagy pszichiátriai beteg vagy hajléktalan. A jövedelmi helyzetet a térítési díjak megállapításánál vesszük figyelembe. Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében biztosítjuk az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást, ez jelenti többek között az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködést, az ellátást igénybe vevő segítését a számukra szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban.
Az idősek nappali ellátása keretében a saját otthonukban élő, idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, valamint egyszeri meleg étkeztetés igénybevételére igény szerint.

A rendelet elsődleges célja az, hogy az átmenetileg hátrányos helyzetbe kerülő vagy tartósan hátrányos helyzetben lévő családokat, gyermekeket esetileg vagy tartósan támogassa, helyzetüket pozitív irányba változtatva.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az önkormányzat működését alapvetően az adott évre elfogadott költségvetési rendelet határozza meg. Az állami támogatások, a stagnáló adóbevételek, a saját bevételek csekély hányada és az egyre növekvő kiadások mellett az esélyegyenlőség célja érdekében teendő lépések, intézkedések mellé nehéz költségvetési forrást találni. Az önkormányzat mindennek ellenére folyamatosan igyekszik támogatni a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévőket, segíteni a civil szervezetek, az egyházak munkáját, hiszen csak összefogással lehet célt érni.

Őrbottyán 2015-2019. évekre vonatkozó gazdasági programjában a korábbi programokra építve új irányokat kellett kijelölni, figyelembe véve a várossá válás teremtette új lehetőségeket, az önkormányzatok általános finanszírozási feltételei romlását, a lakosság természetesen növekvő igényeinek kielégítése érdekében is. A technika és a tudomány fejlődése szintén előírja a képviselő-testület számára a változtatások tervezett megvalósítását, segítve ezzel városunk lakóinak boldogulását az élhetőbb Őrbottyán kialakítását, nem csak a jelen, hanem a jövő nemzedék számára is. A gazdasági program felöleli az önkormányzat kötelezően ellátandó és önként vállalt feladatainak összehangolását is. A település infrastrukturális fejlesztése, a közigazgatáshoz, az egészségügyi és szociális ellátásokhoz való hozzáférés javítása, munkalehetőségek teremtése közvetett módon mind az esélyegyenlőség megteremtéséhez járulnak hozzá.

Az önkormányzat Szolgáltatástervezési koncepcióját 2015-ben fogadta el a képviselő-testület. A koncepció azt tűzte ki célul, hogy az esélyegyenlőségi szempontból célcsoportnak tekinthető rászorulók segítésére irányuló szociális alapszolgáltatásokat önálló intézmény keretein belül fogja nyújtani. A célt sikerült is elérni és ma már az Őrbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálat látja el az önkormányzat ilyen jellegű feladatait.

A képviselő-testület szakbizottsága az elkövetkező évek feladatának tekinti a település közművelődési, illetve sportkoncepciójának kidolgozását és elfogadását. A koncepciókat a feladatok minél magasabb szintű ellátása és fejlesztése érdekében hiteles helyzetelemzésre, széleskörű szakmai egyeztetésre alapozva szeretnénk megalkotni. A koncepciók a település stratégiai céljaival összhangban, azokhoz kapcsolódva kívánja saját területükön a középtávú és a rövidtávú célokat és prioritásokat meghatározni.

A képviselő-testület 2013. június 10-i ülésén 182/2013. (VI. 10.) határozatával fogadta el Őrbottyán Nagyközség Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepcióját 2013-2018. évekre szólóan. A koncepció célja, hogy az elfogadott intézkedési terv alapján a közbiztonság fenntartását, illetve javítását elérje, a bűnmegelőzéssel kapcsolatos ismeretek terjesztésével pedig megakadályozza a közbiztonság romlását. A koncepció megalkotása során arra törekedtünk, hogy minél több társadalmi csoportot, helyi szervezetet, egyházat megszólítsunk. Az új, 2019-2024. évekre szóló koncepció is ugyanezen elvek mentén készült, felhasználva a jelenlegi koncepció végrehajtása során elnyert tapasztalatokat.

A képviselő-testület 84/2001. (VI. 25.) határozatával hagyta jóvá a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszútávra meghatározó településfejlesztési koncepciót.
A településfejlesztési koncepcióban foglalt célok megvalósítása, és a település szerkezetét, az egyes területrészek felhasználási módját, valamint a műszaki infrastruktúra-hálózatok

elrendezésének meghatározása érdekében a képviselő-testület a 6/2016. (I. 27.) számú határozatával hagyta jóvá Őrbottyán településszerkezeti tervét. A településszerkezeti tervvel egy időben az építés rendjét a helyi sajátosságoknak megfelelően megállapító és biztosító helyi építési szabályzat készült, melyet a képviselő-testület 2/2018. (I. 29.) számú önkormányzati rendeletével fogadott el.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Őrbottyán a szociális alapellátásokat Veresegyház Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulásban társulás keretein belül biztosította. 2014. január 1-től Őrbottyán önállóan látja el ezeket a feladatokat, arra törekedve, hogy olyan intézményt működtessen, mely más önkormányzatok számára is képes biztosítani a szociális alapellátásokat feladat-ellátási szerződés útján.

Őrbottyán és Kisnémedi települések 2008-ban döntöttek úgy, hogy intézményfenntartó társulás keretében közösen működtetik tovább a kisgyermekek nevelését ellátó óvodát. Az intézményfenntartó társulást a jogszabályi változásoknak megfelelően 2013. június 30. napjával jogi személyiségű társulássá alakította a két képviselő-testület és Őrbottyán és Kisnémedi települések köznevelési társulása néven továbbra is közösen látják el ezt a kötelező feladatot.

A település tagja az Észak-Kelet Pest és Nógrád Megyei Regionális Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Önkormányzati Társulásnak. A Társulás több mint 100 település hulladékát kezeli, a komplex hulladékkezelési közszolgáltatással ellátott lakosok száma elérte a 100 ezer főt. A hulladék közszolgáltatást 2013. július 1. napjától nyújtja a Társulás keretében a Zöld Híd Kft.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Jelen esélyegyenlőségi program készítésekor a következő adatokból, anyagokból dolgoztunk:

- TeIR adatbázis,
- Vizuál Regiszter,
- KSH 2011. népszámlálási adatok,
- Társulási megállapodások,
- Őrbottyán Város Önkormányzatának Gazdasági Programja, 2015-2019.,
- Közbiztonsági és bűnmegelőzési koncepció 2013-2018., 2019-2024.
- Helyi általános iskola és óvoda adatszolgáltatása,
- Az önkormányzat saját adatbázisa.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.
A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, a probléma „cigánykérdésként" való felfogása. Fontos azonban leszögezni, hogy a cigányság és a mélyszegénység nem egymással megegyező fogalom, halmaz, bár vannak olyan személyek, akik mindkét fogalomba, halmazba beletartoznak.

Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiségi csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely nemzetiségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (ld. a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(3) bekezdését)
A roma lakosság településen belüli arányát semmilyen nyilvántartás nem tartalmazza, ezért számuk meghatározásához a KSH népszámlálási adataira támaszkodhatunk. A népszámlálás során a nemzetiségi hovatartozásról önkéntesen lehetett nyilatkozni.
A 2001. évi népszámlálás során az 5 323 fő lakos közül 10-en nyilatkoztak úgy, hogy cigány nemzetiséghez tartozónak, ketten vallották azt, hogy a roma kulturális értékekhez, hagyományokhoz kötődnek, míg 1 fő a nyelvet a családi, baráti körben használja is. A 2011. évi népszámlálási adatokból az derül ki, hogy az akkor 7 102 fős lakosság közül 40 fő vallotta magát cigány nemzetiségűnek.
Ez százalékos arányban azt jelenti, hogy 2001-ben a lakosság 0,24%-a, míg 2011-ben 0,56%-a vallotta magát cigány nemzetiségűnek. Természetesen valószínűleg a roma lakosság aránya nagyobb ennél, ugyanakkor kizárólag a nemzetiségből fakadó problémák nem azonosíthatók a településen.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelmi és a vagyon helyzet tekintetében nehéz adekvát tényekről írni, tekintve, hogy a célcsoportra vonatkozó jövedelmi és vagyoni adatok nem állnak rendelkezésre. Őrbottyán vonatkozásában a kiindulási pontot a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló önkormányzati rendeletben a települési támogatásra való jogosultságnál meghatározott egy főre jutó jövedelem képezheti. Vagyis a településen azokat tekinthetjük mélyszegénységben élőknek, ahol az egy főre jutó jövedelemhatár 49 875 Forint alatt van.
Budapest és Gödöllő közelsége miatt a munkanélküliség az országos átlagtól alacsonyabb. A lakók saját tulajdonú ingatlanokban laknak, s mezőgazdasági kiegészítő tevékenységet végeznek.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A fővárostól való távolság kedvez a foglalkoztatottságnak, a munkanélküliség folyamatosan alacsony maradt az országos átlaghoz képest, csökkenő tendenciát mutat, viszont a 80 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya stagnál.

3.1 táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)						180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen		
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	
2012	2606	2509	5 115	113	4,3%	100,25	4,0%	213	4,2%	21,81
2013	2578	2476	5 054	107,25	4,2%	112,25	4,5%	220	4,3%	31,89
2014	2544	2467	5 011	75,5	3,0%	93	3,8%	169	3,4%	31,7
2015	2529	2444	4 973	72,75	2,9%	91,25	3,7%	164	3,3%	34,3
2016	2529	2481	5 010	52	2,1%	70,75	2,9%	123	2,5%	37,12
2017	2 563	2 536	5 099	56,5	2,2%	59,5	2,3%	116	2,3%	28,88

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliség utolsó jelentősebb növekedése egyrészt a 2008-2009-es gazdasági válsághoz volt köthető, másrészt pedig helyben, a téglagyár működésének felfüggesztése miatt következett be, de a gazdaság fellendülése újra csökkentette a munkanélküliségi rátát.

b) alacsony iskolai végzettségűek[2] foglalkoztatottsága

Az álláskeresők mintegy harmada 8 általános vagy annál alacsonyabb végzettséggel, majdnem kétharmada pedig középfokú vagy felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

3.2 táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	213	1,75	0,8%	69,75	32,7%	141,75	66,5%
2013	220	2	0,9%	71	32,3%	146,5	66,7%
2014	169	0,25	0,1%	60	35,6%	107,5	63,8%
2015	164	0	0,0%	51	31,1%	113	68,9%
2016	123	0,5	0,0%	34,25	27,9%	88,25	71,9%
2017	116	0	0,0%	30,75	26,5%	85,25	73,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

[2] Aki nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést (ISCED 3), ld. Flt. hátrányos helyzetű munkavállalói meghatározása

c) közfoglalkoztatás

Az Önkormányzat 2009. január 1-jétől szervezi a közfoglalkoztatást a foglalkoztatottság szempontjából hátrányos helyzetű munkaképes személyek részére A közfoglalkoztatottak éves számát a Regionális Munkaügyi Központtal egyeztetve határozta meg.
Az adatokból látszik, hogy a közfoglalkoztatásban részt vevők száma az elmúlt években folyamatosan csökkent. Az önkormányzat részéről lenne igény a közfoglalkoztatásra, de a regisztrált álláskeresők közül nem tudja ezen igényét kielégíteni, mivel az álláskeresők nem szeretnének részt venni ebben a foglalkoztatási formában.

3.3 táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest %	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2012	39	0,76 %	n. a.	n. a.
2013	8	0,16 %	n. a.	n. a.
2014	14	0,28 %	n. a.	n. a.
2015	13	0,26 %	n. a.	n. a.
2016	1	0,02 %	n. a.	n. a.
2017	1	0,02 %	n. a.	n. a.

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A táblázat tehát azt mutatja, hogy az önkormányzat közfoglalkoztatási programjának elenyésző szerepe van a helyi munkaerő foglalkoztatásában.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Közlekedés szempontjából Őrbottyán viszonylag kedvezően helyezkedik el. A váci járás központja, Vác kb. 20 kilométerre van településünktől, közvetlen busz és vonatjáratokkal egyaránt elérhető. Veresegyházzal településünk szinte összeér, autóval, busszal, vonattal, de akár biciklivel is könnyedén elérhető. A főváros is elérhető közvetlenül busszal és vonattal is. Sokan ingáznak naponta a munkahely és az otthonuk között.
Őrbottyán nem vetkőzheti le magáról azt a tényt, hogy foglalkoztatási helyzetét igen erősen meghatározza a budapesti agglomerációban elfoglalt pozíciója. Ingázási adatok megint csak a népszámlálás alapján állnak rendelkezésre, de ezek alapján az agglomeráció pesti oldalának jellegzetes képe rajzolódik ki. Az összes foglalkoztatott 65%-a eljáró, vélhetően döntő többségük Budapestre ingázik.

A foglalkoztatás helyi potenciáljának növelésére elsődlegesen két lehetőség kínálkozik. Egyrészt az ipari park létrehozásával a településre érkező vállalatok jótékonyan befolyásolhatják a helyi foglalkoztatást, másrészt fel kell kutatni azokat a lehetőségeket, amelyekkel településünk idegenforgalmát fel lehet lendíteni. Ki kell használni azokat az adottságokat, melyek Őrbottyán rendelkezésére állnak, elsősorban a tavat.
Ez egyaránt növelné a kiskereskedelmi üzletek lehetőségeit, a vendéglátóhelyek számát is emelné, javítaná a település helyi gazdasági potenciáljának alakulását.

Helyi adórendeletünk a foglalkoztatás támogatása érdekében kedvezményt kínál annak az iparűzési adó fizetésére kötelezettnek, aki szakmunkástanulót képez, megváltozott munkaképességű dolgozót vagy őrbottyáni lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező regisztrált álláskeresőt legalább egy évig foglalkoztat. Kedvezmény illeti meg továbbá a kezdő vállalkozót, valamint azt az őrbottyáni székhelyű vagy telephelyű betéti társaságot, amelynek többségi tulajdonosa még nem töltötte be a 35. életévét.
Az önkormányzati adóhatóság adatai alapján azonban ezekkel a kedvezményekkel egyetlen egy vállalkozás sem élt.

A településen foglalkoztatási program nem működik.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen nem működnek. Ahogy az alábbi táblából látszik a regisztrált munkanélküliek közül a 20 év alatti korosztály aránya 2012. évhez képest radikálisan csökkent, viszont a 20-29 éves korosztály tekintetében a csökkenés nem ilyen erőteljes, de elmondható, hogy az idősebb korosztályhoz képest a fiatalok jobb eséllyel indulnak a munkaerőpiacon.

3.4 táblázat – Nyilvántartott álláskeresők korcsoportos bontásban

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő ösz-szesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		317	220	169	164	123	99
20 év alatti	Fő	105	2,25	3,75	1,25	1,75	0,75
	%	33,1%	1,0%	2,2%	0,8%	1,4%	0,8%
20-24 év	Fő	16,75	21,25	13,25	15,75	10	6,25
	%	5,3%	9,7%	7,9%	9,6%	8,1%	6,3%
25-29 év	Fő	19,5	22	14,75	14,75	8,5	8,75
	%	6,2%	10,0%	8,8%	9,0%	6,9%	8,8%
30-34 év	Fő	23,5	16,5	12,25	9,5	7,5	5,75
	%	7,4%	7,5%	7,3%	5,8%	6,1%	5,8%
35-39 év	Fő	30,5	26,25	18,25	13	12,25	9,75
	%	9,6%	12,0%	10,8%	7,9%	10,0%	9,8%
40-44 év	Fő	32,5	26,25	17,75	17	14	10,75
	%	10,3%	12,0%	10,5%	10,4%	11,4%	10,9%
45-49 év	Fő	25,75	29,5	18,5	19,5	15,5	10,75
	%	8,1%	13,4%	11,0%	11,9%	12,6%	10,9%
50-54 év	Fő	20,25	22,5	18,25	17,5	12,5	8,25
	%	6,4%	10,3%	10,8%	10,7%	10,2%	8,3%
55-59 év	Fő	35,5	43,25	36,25	29,25	18,5	11,75
	%	11,2%	19,7%	21,5%	17,8%	15,1%	11,9%
59 év feletti	Fő	7,5	9,75	15,5	26,5	22,25	26,25
	%	2,4%	4,4%	9,2%	16,2%	18,1%	26,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Felnőttek munkaerő-piaci integrációját segítő szervezetek és szolgáltatások településünkön nem elérhetők, Vácott vagy a fővárosban áll rendelkezésre például felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés. A munkaügyi központ által kínált továbbképzések, szakmát adó képzések azonban nagyon kis létszámokkal indulnak, hamar betelnek, ezért a településről kis arányban tudják igénybe venni a felnőttek ezeket a képzéseket.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben törekszik arra, hogy minél több helyi lakost foglalkoztasson, a célcsoport ugyanakkora eséllyel pályázhat a meghirdetett állásokra. A Szolgálat segítséget nyújt azok számára, akik az állásra való jelentkezéshez igénylik, pl. nyomtatási lehetőség.
Tekintettel arra, hogy az etnikai hovatartozásra vonatkozó adat szenzitív adat, ezért ilyen jellegű adatokkal az önkormányzat nem rendelkezik.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzatnál hátrányos megkülönböztetés miatt panasz nem érkezett. A szociális és a gyámügyi ügyintézők az ügyfelekkel való beszélgetések alapján azt tapasztalják, hogy a tartósan munkanélküliek, a mélyszegénységben élők azért indulnak hátrányból az álláskeresés során, mert anyagi helyzetük miatt nem tudnak olyan álláshelyeket megpályázni, ahol pl. nagyobb jelentősége van a külső megjelenésnek, a ruházatnak.
Az önkormányzat lehetőségeihez mérten, a szociális alapon nyújtott segély megítélésekor igyekszik nagyobb mértékben támogatni azokat, akik pl. azért kérnek támogatást, mert bérletet szeretnének venni azért, hogy az újonnan megszerzett munkahelyre be tudjon járni.

Ugyanakkor tudatában kell lenni annak, hogy nem minden hátrányos megkülönböztetés, amit az egyén úgy él meg, vagyis egy nagyon nehezen megfogható kategóriáról van szó.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az alábbi táblázatokból kitűnik, hogy a település lakosságához milyen arányban részesülnek álláskeresési segélyben, álláskeresési járadékban, rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban.

Álláskeresési segélyben a foglalkoztatás szempontjából talán a leghátrányosabb korosztályba tartozók részesülhetnek: akiknek, a rájuk irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik. Bár számuk folyamatosan emelkedik – hiszen a lakosságszám is növekszik –, de arányuk a munkaképes korosztályhoz képest elenyésző.

3.5 táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2012	5 115	10,5	0,2%
2013	5 054	13,5	0,3%
2014	5 011	15,5	0,3%
2015	4 973	18	0,4%
2016	5 010	18,5	0,4%
2017	5 099	24	0,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresési járadékra jogosultak a nyilvántartott álláskeresők közül kerülhetnek ki, akik megfelelnek a vonatkozó jogszabály szerinti feltételeknek. A járadékra jogosultak aránya az évek alatt nem változott, a nyilvántartott álláskeresők számának csökkenésével egyenes arányban csökkent a járadékra jogosultak száma is.

3.6 táblázat - Járadékra jogosultak száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	Fő	fő	%
2012	213	40,5	19,0%
2013	220	25,5	11,6%
2014	169	25	14,8%
2015	164	21,75	13,3%
2016	123	23,25	18,9%
2017	116	22,5	19,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek számát tartalmazó adatokból érdemi következtetéseket levonni nehéz, mivel a jogszabályváltozások ezeket az ellátási formákat érintették leginkább. A foglalkoztatást helyettesítésre való jogosultságban megjelenő csökkenés oka, hogy az érintettek nem tudnak 30 napos munkavégzést igazolni – mely a jogosultság feltétele –, így számuk nem azért csökken, mert sikerült munkát találniuk, hanem kicsúsznak a szociális hálóból az ellátásra való jogosultság elvesztésével.

3.7 táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) (**2015. február 28-tól** az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	32,25	-	0,63%	59	27,67%
2013	46,75	-	0,93%	37	16,86%
2014	28,25	-	0,56%	31	18,40%
2015	23,5	5	0,47%	26	15,85%

2016	19,5	8	0,39%	17	13,85%
2017	14	n. a.	0,27%	n. a.	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkaerő-piaci szolgáltatásokat a Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége biztosítja az igénybevevőknek.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

a) bérlakás-állomány

Önkormányzatunk minimális bérlakás-állománnyal rendelkezik. A magánszemélyek által kiadásra kínált ingatlanokról adatokkal nem rendelkezünk, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy a kiadó ingatlanok száma csekély és albérlet nyilvános hirdetésekben kevéssé jelenik meg.

b) szociális lakhatás

Őrbottyánban szociális lakhatást biztosító ingatlan nincsen.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az önkormányzat tulajdonában nincs olyan nem lakáscélú ingatlan, melyet lakáscélra használnak. Tényadatokkal nem rendelkezünk arról, hogy hány lakos él életvitelszerűen nem lakáscélú ingatlanban, a probléma nem releváns.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A KSH 2011. évi népszámlálási adatai szerint településünk 2622 lakásából 1950 lakás összkomfortos, 538 pedig komfortos. A félkomfortos lakások száma mindössze 58, vagyis az összlakásállománynak alig 2,21%-a, a komfort nélküli lakások aránya pedig 2,36%-os (62 lakás). Szükség- és egyéb lakásszám 16.
Az adatok alapján azt mondhatjuk, hogy az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma nagyon alacsony, a probléma nem releváns.

Településünkön a hajléktalanság nem jellemző. Az elégtelen lakáskörülmények között élők a Szolgálat látókörében vannak, a lehetőségeket és a szükségleteket figyelembe véve kapnak támogatást.

A veszélyeztetett lakáshelyzet az ügyintézők és a Szolgálat szolgálat tapasztalatai alapján két fő probléma miatt alakul ki településünkön. Egyfelől a hitelállomány miatt, a törlesztőrészletek emelkedése tartozást eredményez, melyet a lakosok nem tudnak törleszteni, már megjelentek az eladósodottság miatti árverezések. Másfelől a közüzemi számlatartozások hozzák nehéz helyzetbe a családokat, főként a téli fűtési szezonban a jelentős gázszámlák okoznak problémát.
A Humánügyi Bizottság az elé kerülő eseteket egyedileg vizsgálja és egyedi esetekre nyújt támogatást.

e) lakhatást segítő támogatások

3.8 táblázat – Lakhatási és adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma

Év	lakhatási támogatásban részesítettek száma (lakásfenntartási támogatás*)	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2012	32*	0
2013	43*	0
2014	37*	0
2015	16	0
2016	16	0
2017	17	0

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A lakásfenntartási támogatás helyébe lépő lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott természetbeni 5 000 forint összegű hozzájárulás. A jegyző – átruházott hatáskörben – a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez nyújthatja a támogatást. A lakhatási támogatásban csak az részesülhet, aki megfelel a rendeletben előírt lakókörnyezet rendezettségére előírt feltételeknek. A követelményeket a polgármesteri hivatal munkatársai helyszíni szemle során ellenőrzik.

Adósságcsökkentési támogatást településünkön nem lehet igénybe venni, bár a Szolgálat munkatársai és az ügyintézők tapasztalatai alapján a lakosság örülne ennek a támogatási formának.

f) eladósodottság

Lásd előző pontok.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település területe 2738 hektár, melynek zártan beépített részén kívüli szórvány lakóhelynek tekinthető a Kvassay telep. Tanyák, külterületi lakott helyek száma kis mértékben növekedett, de ennek oka nem az elszegényedés, hanem a gazdasági célú tanya kialakítása.
Minden lakás ellátott árammal, gáz a település nagy részén be van vezetve, amennyiben nincs, amögött anyagi okok állnak. A KSH adataiból kivehető, hogy a település nagy hányada csatornázott.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Városunkban telepek, szegregátumok kialakulása nem figyelhető meg.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Eatv. 5. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
b) a fogorvosi alapellátásról,
c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
d) a védőnői ellátásról,
e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az Szt. 86. § (1) és (2) bekezdése alapján a személyes gondoskodást jelentő ellátások közül biztosítja az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a családsegítést és az idősek nappali ellátását, valamint a Gyvt. 94. § (3a) bekezdése figyelembevételével a gyermekjóléti alapellátások közé tartozó bölcsődei ellátást is biztosítanunk kell 2021. január 1-től.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Önkormányzatunk a jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítja az egészségügyi alapszolgáltatásokat. Két önálló, területi ellátási kötelezettséggel rendelkező háziorvosi praxisa kielégíti a lakossági igényeket, mindenki hozzáfér az ellátáshoz.
Településünkön sem önkormányzati fenntartású, sem más fenntartásában lévő szakellátó intézmény nem működik, ilyen szolgáltatásokat a környező városokban vesz igénybe a lakosság.
Az önkormányzat önként vállalt feladatként feladat-ellátási szerződéssel biztosítja a laborvizsgálatok elvégzéséhez szükséges vérvételt az Egészségház e célra kialakított helyiségében. A szolgáltatást a 18 év alatti gyermekek ingyenesen vehetik igénybe.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Településünkön az Őrbottyán Egészségéért Alapítvány minden évben rendez egy szűrőnapot, melyen többek között szemészeti, belgyógyászati, reumatológiai, neurológiai szolgáltatásokat lehet igénybe venni ingyenesen.
Az önkormányzat ebben közvetett szerepet vállal azzal, hogy támogatja az alapítvány munkáját.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Településünkön fejlesztő és rehabilitációs ellátás nem biztosított. A célcsoport vonatkozásában erről adattal, információval nem rendelkezünk.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A gyermekétkeztetést és a szociális étkeztetést saját konyhán keresztül biztosítja az önkormányzat, az étkeztetésre vonatkozó jogszabályok és előírások betartásával. Az önkormányzat által biztosított közétkeztetés megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.
A speciális étrendet igénylők ellátása is biztosított.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen több sportegyesület működik. Többek között lehetőség nyílik a labdarúgás, az asztalitenisz és lovaglás gyakorlására. A sportolni vágyók rendelkezésére áll egy sportpark is rekortán futókörrel és saját testsúlyos edzéshez használható eszközökkel. A célcsoport is igénybe tudja venni ezeket a lehetőségeket.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatásokhoz a célcsoport is hozzáfér. Szakosított ellátást biztosító intézmények településünkön nem működnek, de az alapszolgáltatásokat nyújtó intézmény segítséget nyújt számukra az ellátáshoz való hozzáféréshez.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód megsértése miatti panasz nem érkezett.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Az önkormányzat a szociális segélyezési rendszeren keresztül, a helyi rendeletben meghatározottak mentén támogatja a rászorulókat. Az egészségügy ellátórendszerben érvényesülő pozitív diszkriminációról olyan szempontból jelenik meg, hogy pl. bizonyos szolgáltatások nyújtása érdekében házhoz mennek a szolgáltatók.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet színterét a HEP elején bemutatott helyi szervezetek tevékenysége jelenti. A szervezetek főleg a sport és a kultúra, hagyományőrzés mentén szerveződnek. Rendszeresen részt vesznek a település helyi rendezvényein, fellépésekkel és sportversenyekkel teszik színessé a programokat.
Hivatalos fórumnak a közmeghallgatás, a várospolitikai fórum tekintendő, ezek sajnos kevésbé népszerűek, átlagban 40-50 lakos kíséri figyelemmel a helyi településpolitika alakulását, mely a választásra jogosult felnőtt lakosság számát tekintve igen alacsony. A képviselő-testület ülései nyilvánosak, de a lakossági érdeklődés szerény.

14. táblázat - A kulturális élet mutatószámai

	2012	2013	2014	2015	2016
Rendszeres művelődési foglalkozások száma (db)	39	35	51	76	135
Rendszeres művelődési formákban résztvevők száma (fő)	64	54	54	59	71
Kulturális rendezvények száma (db)	22	20	22	29	34
Kulturális rendezvényeken részt vevők száma (fő)	5590	6540	7560	8130	6235

Forrás: TEiR

A célcsoport részt tud venni az önkormányzat által szervezett vagy támogatott rendezvényeken.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Településünkön nem jellemzők a közösségi együttélésben az etnikai konfliktusok.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásaként beszélhetünk arról, hogy a Szolgálat fogadja a lakosságtól érkezett adományokat (ruhaneműt, bútort, stb.) és segítséget nyújt ahhoz, hogy eljussanak a rászorulókhoz.

Karácsonykor – szintén a Szolgálat szervezésében – a helyi önkormányzati képviselők és a lakosság részvételével az arra rászorulók kapnak nem pusztán dologi támogatást, hanem jó szót, beszélgetést és lelki feltöltődést.
A célcsoport irányába megnyilvánuló önkéntes munka nem jellemző a településen.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Roma kisebbségi önkormányzat 2002 és 2006 között működött településünkön. Jelenleg semmilyen kisebbségi önkormányzat nem működik, a nemzetiségi probléma nem éleződik ki városunkban.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Lakáscélú pénzintézeti hiteltartozás és közüzemi számlatartozások miatti eladósodás növekedése, közművek kikapcsolása és a tartozás miatti árverezés egyre gyakoribb	Adósságkezelési program kidolgozása, különösen a lakáscélú pénzintézeti hiteltartozás és a közüzemi számlatartozások rendezésére
Jelentős költséget és időbefektetést jelent a településről egy távoli munkahely megközelítése	Helyi foglalkoztatás ösztönzése, helyi vállalkozások támogatása, munkahelyteremtő ágazatok (pl. idegenforgalom) támogatása
A közfoglalkoztatásra való igény növekszik az önkormányzat részéről, de a tartósan munkanélküliek köréből ezt nem képes kielégíteni	Forrásteremtés a közfoglalkoztatás növelése érdekében, a tartósan munkanélküliek reintegrálása a közfoglalkoztatást megelőzően
A településen nincs elegendő szociális bérlakás vagy átmeneti otthont jelentő szálláslehetőség	Szociális bérlakások építése, ingatlanok, épületek felkutatása, rendszeres lakhatási támogatás kiterjesztése az albérleti díj összegére

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az országgyűlés 2007- ben fogadta el a „Legyen jobb a gyerekeknek" nemzeti stratégiát, kinyilvánítva annak fontosságát, hogy a gyermekek jövőnk zálogai. A stratégia hosszútávra szólóan azt célozza, hogy javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Természetesen minden gyermek fontos, de az esélyegyenlőség megteremtése érdekében pozitív diszkrimináció alkalmazásával azokat a gyermekeket kell leginkább támogatni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A gyermekek kitörési lehetőségének növelésével, jövőképet kínálva nekik, megszakítható az esetlegesen régóta fennálló szegénységi ciklus, mely nem csak az egyes családok, hanem az egész társadalom közös érdeke. Az országos stratégia lebontása, a helyi viszonyok felmérése, a problémák megtalálása és kimondása a kezdete annak, hogy javítsuk a helyi gyermekek helyzetét.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

4.1 táblázat - Gyermekek száma, életkori megoszlása

	0 - 18 éves			0 - 2 éves			3 - 6 éves			7 - 14 éves		
Év	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen
2012	806	783	1589	125	107	232	206	179	385	308	343	651
2013	796	772	1568	113	84	197	198	183	381	309	341	650
2014	791	773	1564	113	77	190	184	185	369	325	348	673
2015	790	767	1557	99	82	181	176	165	341	348	360	708
2016	794	794	1588	102	104	206	168	146	314	370	371	741
2017	818	789	1607	105	99	204	170	143	313	388	372	760

Forrás: Vizual Regiszter

Őrbottyánban a teljes lakosság körülbelül 22 %-át teszik ki a 0-18 év közötti gyermekek. Bár a 0-18 éves korosztály lakossághoz viszonyított aránya a bemutatott hat év tekintetében szinte állandó, a korosztályos bontást tekintve demográfiai trendet nem lehet megfogalmazni egy korosztály tekintetében sem.
A gyermekek óvodai nevelését a Kisnémedi községgel létrehozott köznevelési társulás által fenntartott és működtetett óvoda biztosítja, mely – ahogy az adatokból is látható – képes a teljes óvodáskorú gyermekek ellátására.

4.2 táblázat - Óvodai nevelés adatai (csak Őrbottyán)

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermek-csoportok száma	óvodai férő-helyek száma	óvodai fel-adat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógype-dagógiai csopor-tok száma
2012	385	12	300	2	318	0
2013	381	12	300	3	304	0
2014	369	13	325	3	296	0
2015	341	13	325	3	287	0
2016	314	13	325	3	285	0
2017	313	13	325	3	278	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A közoktatási feladatokat a már állami fenntartásban lévő – de az önkormányzat által működtetett – Kvassay Jenő Általános iskola látja el, mely egyre szűkebbnek bizonyul a növekvő tanulói létszám miatt.

4.3 táblázat - Általános iskolában tanulók száma

Év	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma összesen	napközis tanulók száma	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%
2012/2013	251	221	472	100	21,2%
2013/2014	283	212	495	144	29,1%
2014/2015	284	207	491	164	33,4%
2015/2016	282	223	505	167	33,1%
2016/2017	282	235	517	185	35,8%

Forrás: TeIR, önkormányzati adatgyűjtés

Településünkön szakközépiskola vagy gimnázium nem működik, a gyermekek egy része Vácra, másik részük Budapestre, Gödöllőre jár középfokú iskolába, mely miatt fokozott figyelmet kell fordítani a tömegközlekedési problémákra.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.4 táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	18 év alattiak száma a népességben	védelembe vett 18 év alattiak száma	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2012	1589	14	60
2013	1568	8	47
2014	1564	8	55
2015	1557	7	82
2016	1588	11	47
2017	1607	19	88

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés, Vizual Regiszter

Településünkön a veszélyeztetett és/vagy védelembe vett gyermekek száma a 18 év alatti gyermeklétszámhoz viszonyítva alacsonynak mondható. Az adatok alapján tendencia nem fogalmazható meg az érintett gyermekek számát tekintve, ugyanakkor a 2017. évi adatokban kimutatható jelentős emelkedés a gyermekek fokozott sérülékenységére hívja fel a figyelmet. A veszélyeztetett gyermekek számán emelkedése ráirányítja a figyelmünket a jelzőrendszer működésének fontosságára, az együttműködés jelentőségére.
A Szolgálat a gyermekek és szüleik felé egyaránt nyitott, az ott dolgozó kollégák tapasztalatukkal és szakmai felkészültségükkel egyénre szabottan nyújtanak támogatást a jogszabályi rendelkezések és szakmai protokollok figyelembevételével.

4.5 táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Év	Hátrányos helyzetű gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
2012	150	14
2013	155	12
2014	47	16
2015	14	17
2016	6	16
2017	18	16
2018	21	12

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés (adatszolgáltatások átlaga)

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az elmúlt évek alatt nem változott jelentősen. A 2013-2014. évek közötti jelentős különbség egy jogszabályváltozás eredménye: 2014-től nem minősül hátrányos helyzetűnek az a gyermek, aki „csak" rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.6 táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2012	184
2013	185
2014	168
2015	139
2016	132
2017	110

Forrás: KSH adatszolgáltatás

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma a 2013-as évet követően folyamatosan csökkent. Ennek oka valószínűleg kettős. Egyrészt a munkanélküliség csökkenésével és a jövedelem emelkedésével magyarázható, hiszen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításánál figyelembe veendő egy főre jutó jövedelemhatár a vizsgált időszakban nem változott. Másrészt pedig azzal, hogy az ingyenes óvodai étkezési lehetőség kiszélesítése, valamint az ingyenes tankönyv biztosítása miatt nem volt szükség a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény keretében nyújtott kedvezményekre.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Őrbottyán Város Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló 1/2018. (II. 01.) önkormányzati rendelet alapján rendkívüli települési támogatás keretében természetbeni támogatásként az óvodai, általános iskolai, közép- vagy szakiskolai gyermekétkeztetésben résztvevő gyermekek számára a gyermekétkeztetés térítési díjához járul hozzá az önkormányzat. A támogatás 50-100% között állapítható meg. Ezt főként azok a családok igénylik, akik magasabb jövedelmük vagy vagyoni helyzetük miatt nem jogosultak a

rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, de az étkeztetés térítési díjának kifizetése jelentős anyagi terhet jelent számukra.

4.7 táblázat – Gyermekétkeztetés támogatása

	Támogatási esetek		
	50%	100%	összesen
2013	3	1	4
2014	4	3	7
2015	11	2	13
2016	2	2	4
2017	2	1	3

A képviselő-testület ezen támogatások elbírálásának hatáskörét a Humánügyi Bizottságára delegálta, mely bizottság a döntéshozatal során a családok helyzetének minél teljesebb körű megismerésére törekszik. Ezt mutatja, hogy minden döntéshozatalt környezettanulmány felvétele előz meg, melynek során a hivatal vagy a Szolgálat munkatársai felkeresik a családot, hogy személyesen tájékozódjanak a gyermek/gyermekek helyzetéről. A bizottság tagjai a kapott információk, illetve saját tapasztalataik figyelembevételével dönthetnek a gyermekek legoptimálisabb támogatási formájáról. Ez pénzbeli támogatást jelent, melyet a gondviselő szülőnek vagy az ellátást nyújtó intézménynek folyósítnak vagy természetbeni támogatást, melyet a gyermekjóléti vagy a Szolgálat munkatársának közreműködésével nyújtanak.

d) kedvezményes étkeztetésben részesülők száma, aránya

A gyermekek étkeztetése az óvodai nevelés, iskolai oktatás intézményeiben, az önkormányzat saját fenntartásában lévő konyhán történik. Az étkeztetés keretében a gyermekek tízórait, meleg ebédet és uzsonnát kapnak.

4.8 táblázat – Kedvezményes étkeztetésben részesülők

	Elkészített adag (ebéd)			Kedvezményes igénybevétel			Rendszeres gyvk-ben részesülők		
	óvodás	iskolás	összesen	óvodás	iskolás	összesen	óvodás	iskolás	összesen
2014	45 982	62 940	108 922	17 195	27 029	44 224	4 958	11 148	16 106
2015	44 884	67 423	112 307	23 302	26 663	49 965	3 251	9 768	13 019
2016	45 844	70 854	116 698	36 016	28 874	64 890	1 931	9 728	11 659
2017	45 238	72 848	118 086	35 861	30 869	66 730	3 596	9 655	13 251

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Az elkészített adag számának emelkedése az iskoláskorú gyermekek számának nagyarányú emelkedésének eredménye. A kedvezményes étkezési igénybevétele az óvodás korúak esetében növekedett nagy arányban, az ingyenes óvodai étkeztetés lehetőségének kibővítése miatt. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény keretében étkező gyermekek száma csökkenő, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenése eredményeképpen.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Őrbottyánban magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számáról, arányáról információval nem rendelkezünk.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Városunkban telepek, szegregátumok kialakulása nem figyelhető meg, gyermekek sem élnek ilyen körülmények között.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.9 táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma (0-6 év)
2012	2	295
2013	2	308
2014	2	256
2015	2	257
2016	2	250
2017	2	254

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A védőnői ellátáshoz való hozzáférés feltételei biztosítottak. A védőnői álláshelyek száma a vizsgált időszakban nem változott, a gyermeklétszám változása nem tette indokolttá még egy védőnői körzet kialakítását. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma a táblázat szerint meghaladja a jogszabályban meghatározott maximumot, de ebből a létszámból le kell vonni a már iskolába járó 6 éves korú gyermekeket.
A két védőnő 1998. óta dolgozik településünkön, feladataikat a szakmai rendelkezések és az emberi tényezők, szempontok figyelembevételével végzik a családok megelégedésére. Az ellátáshoz való hozzáférésben hiányosság nem mutatkozik, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a fogyatékossággal élő gyermekek is hozzáférnek az ellátáshoz.
Az új Egészségház felépülésével a házi gyermekorvos és a két védőnő rendelője megújult, tágasabb és jobb körülmények között várja a gyermekeket és szüleiket.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.10 táblázat – Gyermekorvos által ellátott esetek

év	Betöltetlen gyermekorvosi praxis/ok száma	Gyermekorvos által ellátott esetek (megjelentek és meglátogattak) száma
2012	0	13181
2013	0	13805
2014	0	14192
2015	0	14428
2016	0	15003
2017	0	n. a.

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Őrbottyánban 2 felnőtt háziorvosi és 1 gyermekorvosi körzet van kialakítva. A gyermekorvos igény esetén fogadja a 15-18 éves korosztályt is. Betöltetlen gyermekorvosi körzet nincsen, a gyermekek egészségügyi alapellátáshoz való hozzáférése biztosított, az általa ellátott esetek száma folyamatos emelkedést mutat. A gyermekek szakorvosi ellátáshoz való hozzáféréséről nincs információnk.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Ennél a pontnál problémát okoz, hogy a speciális fejlesztésre szoruló óvodáskor előtti, továbbá a tanköteles korba lépő gyermekek statisztikai adatai nem teljeskörűek, ezért nehéz megítélni, hogy mekkora ez a kör, illetve milyenek az ellátási igények.
Mind az óvoda, mind pedig az iskola fogadja a sajátos nevelési igényű gyermekeket, amennyiben a szakértői bizottság döntése alapján integráltan nevelhetők, oktathatók. A korábban a Veresegyházi Társulás kereteiben működő Egységes Módszertani Gyógypedagógiai Intézmény a KLIK fenntartásába került és csak a tankerülethez tartozó gyermekeket láthat el 2016-tól, így az őrbottyáni gyermekek a váci tankerület nyújtotta lehetőségeket tudják igénybe venni. A korai fejlesztés korhatárát meghaladó gyermekek ellátása állami feladat, de a kijelölhető intézmények száma és férőhelye korlátozott. Az igénybevétel önkormányzati támogatása rendszerszerűen nem megoldott.

d) gyermekjóléti alapellátás

A célcsoport gyermekjóléti alapellátáshoz való hozzáférése biztosított.

e) gyermekvédelem

A gyermekeken belül a címben jelölt csoport igénybe tudja venni a gyermekvédelem helyi lehetőségeit.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Speciális, erre a célcsoporton belüli csoportra létrehozott szolgáltatás településünkön nem működik, de a szociális alapszolgáltatásokat nyújtó intézményünk segítséget nyújt a krízishelyzetek megoldásában.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a szabadidős és szünidős programokhoz hozzáférnek.
A fogyatékossággal élő gyermekek hozzáféréséről adatokkal, információkkal nem rendelkezünk.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei), ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetéshez és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kötődő ellátások normatív kedvezményéhez való hozzáférés a jogszabályi kötelezettségnek megfelelően történik. Részletes adatokat a 4.1 cím d) pontja tartalmazza.
A szünidei gyermekétkeztetés rendszere 2016-ban átalakult és az önkormányzatoknak már nem csak a nyári szünet időtartama alatt, hanem az őszi és a téli szünet alatt is biztosítani kell az étkezést az arra jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részülő hátrányos helyzetű

vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére, amennyiben igénylik. Önkormányzatunk a szünidei gyermekétkeztetést nem terjesztette ki a Gyvt. 21/C. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározottakon túlra.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetés vagy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt panasz nem érkezett önkormányzatunkhoz.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az önkormányzat és intézményei lehetőségeikhez képest próbálják érvényre juttatni az esélyegyenlőség érvényesítését, kifejezett hátránykompenzáló juttatások és szolgáltatások jelenleg nem működnek.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékosságot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kell megszervezni.

Sajnálatos módon az integráltan nem nevelhető, oktatható, a halmozottan sérült gyermekek nevelése, oktatása problémát jelent, mivel a szakértői bizottság által kijelölhető intézmények száma a környéken kevés. Az ellátás igénybevételének önkormányzati támogatása rendszerszerűen nem megoldott, de egyedi támogatások a szociális helyzet alapján nyújthatók.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók nyilvántartása a szülők önkéntes nyilatkozata alapján történik. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor nyilatkozhatnak iskolai végzettségükről, valamint arról, hogy regisztrált álláskeresők-e. A halmozottan hátrányos helyzet megállapításához szükséges harmadik feltétel fennállásáról az ügyintézők a környezettanulmány felvételekor győződnek meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, oktatását mindkét köznevelési intézmény vállalja. Az integráltan nevelhető, oktatható gyermekek ellátását szakemberek segítik.

b) a köznevelléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A köznevelléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások elérhetők a helyi köznevelési intézményekben, illetve a társulás által működtetett intézményekben.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Szegregáció egyik köznevelési intézményben sem tapasztalható.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Tekintettel arra, hogy településünkön egy óvoda és egy iskola működik, ezért a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában megmutatkozó eltérések nem jelenhetnek meg az intézmények között.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nem releváns.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**Fejlesztési lehetőségek**
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma valószínűsíthetően több, mint a jelenlegi nyilvántartásban szereplő adat	A hhh megállapítására irányuló feltételek pontos ismertetése, a szülők önkéntes nyilatkozattételi lehetőségének erősítése
Az integráltan nem oktatható (korai fejlesztésben már nem részesülő) gyermekek nevelése, oktatása nem megoldott	Anyagi lehetőségek biztosítása azon szülők támogatására, akiknek halmozottan fogyatékos gyermeke nem helyben, hanem kijelölt intézményben kaphat nevelést, oktatást
Nem rendelkezünk pontos adatokkal a településen élő fogyatékossággal élő gyermekekről, ezért az ellátásukhoz szükséges információkkal sem rendelkezünk.	Adat- és igényfelmérés a fogyatékossággal élő gyermekekről, a személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályok betartásával
A 3 év alatti, bölcsődei ellátást igénylő gyermekeket helyben nem tudjuk ellátni	Bölcsődei ellátás igénybevételi igényének felmérése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Magyarország Alaptörvényének XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében. A történelmileg kialakult szerepek átalakulása a nőket nagy kihívás elé állította és állítja. A nőknek nem csak otthon, a családban kell helyt állni, hanem a munka világában is. Egyrészt a jelenlegi gazdasági helyzetben kevés család engedheti meg magának azt, hogy egyetlen keresetből éljen. Másrészt viszont a nőket tudásuk, szakmai hozzáértésük, jó értelemben vett karriervágyuk a munka világába vezeti, ők is keresik a szakmai kihívásokat, a siker lehetőségét. Ezen szerepek betöltése, a kettő közötti egészséges egyensúly megtalálása folyamatos kihívások elé állítja a nőket.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1 táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Munkanélküliek		%	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2012	2 606	2 509	113	100	4,34	3,99
2013	2 578	2 476	107	112	4,15	4,52
2014	2 544	2 467	76	93	2,99	3,77
2015	2 529	2 444	73	91	2,89	3,72
2016	2 529	2 481	52	71	2,06	2,86
2017	2 563	2 536	57	60	2,22	2,37

A táblázatból látható, hogy az aktív korú lakosságból milyen arányban érinti a munkanélküliség a nőket és a férfiakat. A vizsgált éveket tekintve csak 2012-ben és 2017-ben volt a munkanélküliek között magasabb a férfiak száma, a többi esztendőben a nők aránya ugyan nem jelentősen, de magasabb volt. Az adatokból nem lehet arra következtetni, hogy településünkön a nők a foglakoztatásban jelentős hátrányt szenvednének.
Ugyanakkor az ügyfelekkel való beszélgetések során tapasztalható, hogy a kis gyermekes anyukák nehezebben kerülnek vissza a munkaerőpiacra, illetve az 55 éves korosztály szintén nehezebben talál magának állást.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nők részére foglalkoztatást segítő és képzési program nem indult.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Sajnos nem rendelkezünk adatokkal arra vonatkozóan, hogy a regisztrált álláskereső nők közül milyen arányban vannak alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A településen hátrányos megkülönböztetés miatt még nem tettek panaszt.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - bölcsődében, napközbeni gyermekfelügyelet és alternatív napközbeni ellátással, valamint az 5 életév betöltését követően óvodában, és az iskolaérettséget követően általános iskolában.

Településünkön jelenleg bölcsőde nem működik, az önkormányzatnak 2020. végére kell biztosítania ezt az ellátási formát, de a 3 év alatti korosztály létszámát és a beérkező jelzéseket tekintve minél hamarabb megoldást kell találni a bölcsődei ellátásra.
A családi napközik száma csökkent, aktuális adatok nem állnak rendelkezésre.
Alternatív napközbeni ellátás településünkön nem működik.

5.2 táblázat – Bölcsődék és családi napközik

év	0-2 év között gyermekek száma	Működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napközikben
			önkormányzati	egyéb		
2012	232	0	0	0	4	26
2013	197	0	0	0	4	26
2014	190	0	0	0	4	26
2015	181	0	0	0	3	12
2016	206	0	0	0	n. a.	n. a.
2017	204	0	0	0	n. a.	n. a.

Őrbottyánban egy óvoda működik, 3 épületben. Az óvodát a Kisnémedi településsel létrehozott köznevelési társulás tartja fent. Általános iskola több mint 40 éve működik a településen, egyre bővülő tanulói létszámmal.
Az érintettek igénybe veszik az óvodai szolgáltatásokat, a gyermekek nagy része a helyi iskolába jár, de járnak gyermekek a környező településekre (pl. Veresegyház, Erdőkertes, Vác, Vácrátót) is óvodába, iskolába. Az óvodai férőhellyel való ellátottság megfelelő, ahogy azt az előző fejezetben lévő tábla is mutatja.

Az óvodában 17 óráig lehet menni a gyermekekért, vagyis az intézmény megpróbálja figyelembe venni a dolgozó szülők időbeosztását. Az általános iskolában 16 óráig lehet igénybe venni a napközit, tanulószobát.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Településünkön hatékony védőnői hálózat működik, mely a gyermek és az anya védelmét egyaránt szolgálja. A védőnői szolgálaton kívül más szerv nem segíti a mindennapokban a család- és nővédelmi gondozást. A család- és gyermekjóléti szolgálat és az önkormányzat munkatársai munkájuk során azonban találkoznak olyan helyzetekkel, amelyekben segíthetik a védőnői szolgálat munkáját.
A településen – ahogy az egészségügyi alapszolgáltatásoknál már leírtuk – két védőnői körzetet alakított ki a képviselő-testület. A két védőnő feladatai magas szakmai színvonalon látja el már 20 éve.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Településünkre is jellemző az, hogy a zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. A nők többnyire hallgatnak a történtekről, sok esetben azért, mert nincs hová menniük a bántalmazó elől, illetve azért, mert nem tudnák eltartani magukat és gyermekeiket.
Az önkormányzat és a család- és gyermekjóléti szolgálat tapasztalatai szerint a családon belüli erőszak gyakoribb annál, mint amennyi hivatalosan a hatóságok tudomására jut. Természetesen a felszínre került esetekben a jogszabályban előírt jelzési kötelezettségünknek eleget tettünk. A család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai szakmai elhivatottságát jelzi, hogy a nők egyre nagyobb bizalommal tekintenek rájuk és kérnek segítséget problémáik rendezésére.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Településünk sajnálatos módon nincs krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás, pedig a család- és gyermekjóléti szolgálat és az önkormányzat munkatársai tapasztalatai alapján szükség lenne rá.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Ennél a témánál azt kell vizsgálni, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a közéletben, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.
Őrbottyánban a rendszerváltás óta férfi tölti be a polgármesteri tisztséget. A nők aránya a képviselő-testületben – annak változó száma ellenére, a polgármestert nem számítva – állandó maradt. 2006-ban a 13 fős képviselő-testületet 10 férfi és 3 nő alkotta, a 2010-ben a 8 főre csökkent képviselő-testületben 5 férfi és 3 nő tevékenykedik és ugyanilyen arányú eredmény született a 2014-es önkormányzati választásokon is.
A nem képviselő jogállású bizottsági tagok között azonban sokkal nagyobb arányban képviseltetik magukat a nők, munkájukkal hozzájárulva a döntések alapos előkészítéséhez.

5.3 táblázat – Képviselő-testület és bizottságai

Év	Önkormányzati képviselő		Nem képviselő bizottsági tag	
	férfi	nő	férfi	nő
2006	10	3	3	6
2010	5	3	3	5
2014	5	3	1	5

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A nők tehát a helyi közéletben nem a település lakosságszámában meglévő férfi-nő arányában vesznek részt, hanem annál alacsonyabb arányban. Az elmúlt választások eredményei azt is mutatják, hogy a nők aktivitása nem nőtt a politikai közéletben, ugyanakkor egy csökkenő létszámú képviselő-testületben is ugyanakkora létszámmal vannak jelen.
A nők közéleti szerepénél azonban azt is meg kell említenünk, hogy a helyi általános iskola, az óvoda, a művelődési ház és könyvtár, valamint a szociális intézmény vezetői pozícióját nők töltik be.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák felszámolására társadalmi kezdeményezés ismereteink szerint nem indult a településünkön.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Településünkön nem működik krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás (anyaotthon, családok átmeneti otthona)	Olyan ingatlanok felkutatása, melyben kialakítható pl. egy átmeneti otthon; pályázati források felkutatása a kialakításhoz szükséges anyagi feltételek megteremtéséhez
Nincsenek társadalmi kezdeményezések a nőket érintő problémák felszámolására	Kapcsolatfelvétel olyan helyi társadalmi szervezetekkel, melyek a nők problémáival foglalkoznak
Településünkön nem működik bölcsőde	Olyan ingatlan felkutatása, melyben bölcsőde alakítható ki; pályázati lehetőségek felkutatása a kialakításához szükséges anyagi feltételek megteremtéséhez

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Őrbottyán lakosságának körülbelül 14%-át teszik ki a 65 éven felüli férfiak és nők. A statisztikai adatok és az öregedési index %-ban kifejezett értékének növekedése azt mutatja, hogy növekszik a 65 éven felüli lakosok aránya és száma a településen. Az adatok nem mutatják meg, hogy mi ennek a növekedésnek az oka, ezért csak következtethetünk. Valószínűsíthető, hogy a korábban a víztározó mellett vásárolt nyaralókat a tulajdonosok nyugdíjas éveikre már állandó lakóhelyként használják, véglegesen kiköltöztek a településre.

6.1 táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	863	1268	68,06 %
2013	910	1228	74,10 %
2014	962	1232	78,08 %
2015	989	1230	80,41 %
2016	1040	1261	82,47 %
2017	1077	1277	83,74 %

Forrás: Vizual Regiszter

Az Önkormányzat 2018-tól saját intézménye keretein belül nyújtja az idősek nappali ellátása szolgáltatást, melynek során elsősorban a saját otthonukban élő idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosítunk lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezzük az ellátottak a napközbeni étkeztetést is. Az Önkormányzat jelenleg 14 fő ellátására rendelkezik működési engedéllyel.

Az időskorúak helyzetének bemutatásához elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy közülük hányan élnek egyedül. Az egyedülálló idős emberek talán a legkiszolgáltatottabb társadalmi csoport. Sajnos ilyen vonatkozású adat jelenleg még nem áll rendelkezésre, de a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai megkezdték az őrbottyáni időskorúak feltérképezését, mely új és pontosabb információkat nyújt majd számunkra, elősegítve ezzel a hatékony intézkedések megfogalmazását és végrehajtását.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2 táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%
2012	213	43	20%
2013	220	53	24%
2014	169	52	31%
2015	164	56	34%
2016	123	41	33%
2017	116	38	33%

Forrás: TeIR

Fenti táblázat azt mutatja, hogy a regisztrált munkanélküliek körülbelül egyharmada 55 év felett van és számuk/arányuk folyamatosan nőtt az elmúlt években. Ők azok, akik talán a legnehezebben tudnak a munkaerőpiacon állást találni.
Az adatokból azonban nem következtethetünk arra, hogy munkahelyi diszkrimináció állhat az 55 év felettiek munkanélküliségének hátterében.
Az adatokkal kapcsolatban azonban tisztában kell lennünk azzal a ténnyel, hogy a regisztrált álláskeresők száma nem fedi le a valóságban munka nélkül élőket. Az ügyintézők tapasztalatai szerint jelentős azoknak a száma, akik nem regisztrálnak a járási hivatal foglalkoztatási osztályán, hanem inkább a feketegazdaságban vállalnak munkát. Ez két szempontból is fokozott veszélynek teszi ki a csoportot, mivel egészségügyi ellátásra nem lesznek jogosultak, valamint a nyugdíjalapjuk se emelkedik.

6.3 táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő)
2012	4
2013	4
2014	4
2015	4
2016	4
2017	

Forrás: TeIR

Az Szt. értelmében a járási hivatal időskorúak járadékát állapít meg azon idős személyek részére, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. Ez a jogosultság nem túl gyakori településünkön.

6.4 táblázat – Nyugdíjban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2012	697	911	1 608
2013	691	910	1 601
2014	671	903	1 574
2015	660	886	1 546
2016	667	896	1 563
2017	n. a.	n. a.	n. a.

Forrás: TeIR

Fenti adatokból az látható, hogy a településen élő időskorúak nagy része rendelkezik nyugdíjjal vagy nyugdíjszerű ellátással. Természetesen mivel az adatsor ezen ellátások nagyságára, mértékére nem ad választ, ezért viszonylag nehéz felmérni azt, hogy mennyi időskorú szorul valamilyen támogatásra. Ugyanakkor az önkormányzat és a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai a rendszeres kapcsolattartás révén ismerik és segítik a rászoruló időseket.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az élethosszig tartó tanuláshoz kapcsolódó programok településünkön nem jelennek meg. A tevékeny időskor nálunk inkább a kulturális, hagyományőrző célokkal összefüggésben alakult csoportokhoz kapcsolódik.
A közintézményekben való foglalkoztatás, illetve az idősek foglalkoztatását támogató egyéb programok azért nem rendelkeznek relevanciával, mivel az előző táblázatok azt mutatják, hogy településünkön nem jellemző a kor alapján való diszkrimináció a foglalkoztatásban.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A fenti adattáblákból nem következtethetünk arra, hogy diszkrimináció jelenik meg az időskorúak foglalkoztatásával kapcsolatban.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az időskorúak közszolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosított. A szociális alapszolgáltatásokat az arra rászorulók igénybe tudják venni és saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában megkapják a szükséges segítséget. 2018-tól az idősek nappali ellátása keretében biztosít lehetőséget az idősek részére a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra.
A család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai, a házi segítségnyújtás szakemberei és az önkormányzat dolgozói a szociális étkeztetés megszervezésével biztosítják az igények kielégítését.
Az egészségügyi alapellátáshoz minden korosztály egyenlő eséllyel fér hozzá, az időskorúak nem szenvednek hátrányt.
Az önkormányzat hangsúlyt fektet arra, hogy a lakosságot rendszeresen tájékoztassa a településen történt eseményekről, rendezvényekről, továbbá olyan információkról, melyek a mindennapokat érintik (pl. házi segítségnyújtás igénybevétele, szemétszolgáltatás, háziorvosok rendelési ideje). Ezeket az információkat több csatornán juttatja el a lakossághoz, igénybe véve a modern technológia eszközeit, de nem felejtkezik el arról a korosztályról sem, akik nem használják napi rendszerességgel az internet lehetőségeit. Az idősebb korosztályt ezért a minden háztartásba ingyenesen eljuttatott havilapon keresztül éri el az önkormányzat.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Ahogy a helyzetelemzésben is kifejtettük településünkön két hagyományőrző csoport is működik, melynek tagjai zömmel az idősebb korosztályból kerülnek ki, bár törekednek arra, hogy minél több fiatalt vonjanak be, hiszen feladatuknak nem csak a hagyományok ápolását, hanem azok továbbadását is tekintik. Nem csak a helyi rendezvényeken lépnek fel, hanem az ország számos pontján öregbítik településünk hírnevét.
Az idősek kulturális és közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosított.

c) idősek informatikai jártassága

Nem rendelkezünk pontos és hiteles információval arról, hogy az idősebb korosztály milyen gyakorisággal és milyen szinten használja a számítógépet, de tapasztalataink szerint az idősebb korosztály digitális tudása, informatikai jártassága a többi korosztályhoz képest rosszabb.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat külön, az idősebb korosztályt célzó programokat nem indít, de a korosztály önszerveződő módon szervez programokat és vesz részt rendezvényeken.
Az idősek nappali ellátása keretében a szolgáltatást igénybe vevők számára tartalmas napközbeni elfoglaltságokat szerveznek a szolgálat munkatársai, mely terveink szerint folyamatosan bővülni fog, különös tekintettel arra, hogy az önkormányzatnak saját kisbusz áll a rendelkezésére.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
A regisztrált álláskeresők körében növekedett az 55 éven felüliek aránya	Az időskorúak foglalkoztatásának elősegítése, elsősorban a közfoglalkoztatás keretében
Információhiány az egyedülálló idősek számáról, helyzetéről	A család- és gyermekjóléti szolgáltató közreműködésével az egyedül élő időskorúak feltérképezése
Nem rendelkezünk információval arról, hogy milyen kulturális programokra, tudásra van szükségük, igényük	Kapcsolatfelvétel a nyugdíjas klubbal, a hagyományőrző csoportokkal és az igények felmérése, a támogató programok lehetőségének megvizsgálása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény szerint fogyatékos az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.
A Fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.
A fogyatékossággal élők a legkiszolgáltatottabb, az esélyegyenlőség tekintetében a leginkább támogatásra szoruló csoport, ezért helyzetük pontos felmérése, igényeik és szükségleteik minél teljesebb ismerete révén nyújthatjuk számukra a legmegfelelőbb támogatást.

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Őrbottyán speciális helyzetben van a fogyatékossággal élők tekintetében, mivel településünkön működik a Juhász Zsófia Református Szeretetotthon Fogyatékosok Ápoló és Gondozó Intézménye, amely ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátást és ápoló-gondozó célú lakóotthoni ellátást nyújt a fogyatékossággal élők számára. Az ellátás és az állapotuk miatt szükséges egyéb ellátások, pl. közgyógyellátás igénybevétele miatt a bentlakók állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkeznek Őrbottyánban, ezért a fogyatékossággal élők aránya magasabb, mint más hasonló nagyságú településen.

7.1 táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2012	0	175	0
2013	0	176	0
2014	0	172	0
2015	0	175	0
2016	0	191	0
2017	0	n. a.	0

Forrás: TeIR

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Önkormányzatunk nem rendelkezik adatokkal azzal kapcsolatban, hogy településünkön, milyen a fogyatékossággal élők foglalkoztatása, nincs olyan cég Őrbottyánban, amely kifejezetten fogyatékkal élőket foglalkoztat. A család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai az őket felkereső fogyatékossággal élőknek természetesen segítenek álláslehetőség felkutatásában, illetve folyamatos kapcsolattartással segítik abban, hogy munkáját meg is tudja tartani.

A közfoglalkoztatás nem speciálisan a fogyatékkal élők részére biztosított foglalkoztatási forma, bár természetesen önkormányzatunk nem zárja ki annak lehetőségét, hogy fogyatékossággal élőt alkalmazzon, amennyiben élni tudunk a közfoglalkoztatás lehetőségével. Ugyanakkor az önkormányzat elsősorban településüzemeltetéshez kötődő munkákra tudja felvenni a közfoglalkoztatásban részt venni kívánókat és ezeket a munkákat (pl. fűnyírás, ároktakarítás) egy fogyatékossággal élő a legtöbb esetben állapota miatt nem tudja ellátni.
Ráadásul a foglalkoztatást szervező nem tartja nyílván a fogyatékossággal élő személyeket, ezért az adatszolgáltatás, illetve a foglalkoztatásba bevont fogyatékossággal élők száma nem vizsgálható.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nem rendelkezünk információkkal arról, hogy településünkön a fogyatékossággal élőket hátrányos megkülönböztetés érné a foglalkoztatás terén. Ugyanakkor arról sem rendelkezünk adattal, hogy mekkora a munkanélküliek aránya a fogyatékossággal élők körében.
Hátrányos megkülönböztetés miatti panasszal nem élt még senki az önkormányzat ellen.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Ahogy fentebb is leírtuk településünkön működik a Juhász Zsófia Református Szeretetotthon Fogyatékosok Ápoló és Gondozó Intézménye, amely ápolást gondozást nyújtó intézményi ellátást és ápoló-gondozó célú lakóotthoni ellátást nyújt a fogyatékossággal élők számára.
A különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) támogatást adó támogató szolgálat, mely az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést településünkön nem működik.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

7.2 táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2012	85	81	166
2013	79	77	156
2014	81	77	158
2015	79	74	153
2016	73	81	154
2017	n. a.	n. a.	n. a.

Forrás: TeIR

A fogyatékossággal élők részére nyújtható egyéb ellátások megállapítása (fogyatékossági támogatás, rokkantsági járadék, közlekedési kedvezmény, parkolási igazolvány) nem az önkormányzat hatásköre, ezért azokról adatokkal nem rendelkezünk. Sajnos a HEP helyzetelemzését segítő TEIR adatbázis sem nyújtja a szükséges információkat.

Az önkormányzat által biztosított szociális alapszolgáltatásokhoz a fogyatékossággal élők is ugyanúgy hozzáférhetnek, mint bármely állampolgár. Az önkormányzat a szociális étkeztetés

jogosultsági feltételeinek meghatározásakor arra törekedett, hogy elsősorban azok részesülhessenek támogatásban, akik egészségi állapotuk, fogyatékosságuk miatt képtelenek saját maguk ellátására. Ennek érdekében a szociális étkeztetésben részesülők egy részének az ebédet házhoz is szállítja.

Az önkormányzat rendelkezésére álló információk szerint a szakosított ellátási formák igénybevétele az integráltan nem oktatható gyermekek ellátása okoz problémát, ezt részletesebben a gyermekekről szóló fejezetben fejtettük ki.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek nagy része akadálymentesített. A polgármesteri hivatal, a GAMESZ és a Szolgálat épülete mozgáskorlátozottak számára megközelíthető, parkoló is ki van alakítva. Az általános iskola, a háziorvosi és a gyermekorvosi rendelő, a gyógyszertár, a sportpályához kialakított öltöző és mosdó helyiségek szintén akadálymentesítettek. Továbbra is kialakításra vár az óvoda és a művelődési ház akadálymentesítése.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférésre, a szolgáltató épületek akadálymentesítettségére az előző pontnál írtak érvényesek.
Az információs és kommunikációs akadálymentesítettség tekintetében még van előttünk feladat, mivel az önkormányzat honlapja jelenleg nem érhető el akadálymentes verzióban.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Az őrbottyáni munkahelyek akadálymentesítettségéről információval nem rendelkezünk.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedést a Volánbusz és a MÁV járataival tudják igénybe venni a település lakó, ezért azok akadálymentességére az önkormányzatnak ráhatása nincsen, de a buszok és a vonatok jó része már alacsony padozatú.
A járdák akadálymentesítettsége tekintetében szintén vannak még feladatai az önkormányzatnak. Sajnos több utcában a járdákon nem lehet kerekesszékkel közlekedni, valamint a szilárd útburkolattal nem rendelkező utcákban az úton csak motoros székkel tudnak közlekedni. A parkok akadálymentesítettsége biztosított.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Településünkön speciális helyi közlekedési lehetőség nem működik. Önkormányzatunk az Szt. alapján nem köteles fogyatékosok nappali intézményének fenntartására, szükség esetén feladat-ellátási szerződés kötésével segíti a rászorulókat.
A települése fogyatékossággal nem csak felnőttek, hanem gyermekek is élnek, akik fejlődése, koruknak és állapotuknak megfelelő ellátás biztosítása jelenleg nem megoldott. Az integráltan

nem oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása az állam feladata, de önkormányzatunk felelősséget érez a gyermekek fejlődésének biztosításáért.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A pozitív diszkrimináció érvényesítése érdekében szükséges információkkal nem rendelkezünk, pedig fontos lenne annak feltárása, hogy a szolgáltatást nyújtó és a szolgáltatást igénylő milyen okból nem tudott egymással segítő kapcsolatba kerülni.

7.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Fogyatékossággal élő gyermekek ellátása nem biztosított	Annak ellenére, hogy nem kötelező feladatellátás, megoldást kell találni azokat a lehetőségeket, amelyek révén a gyermekeket (családokat) támogatni lehet
Nem rendelkezünk elegendő információval arról, hogy hány fogyatékossággal élő lakos él településünkön, ezért arról sem rendelkezünk információval, hogy milyen jellegű támogatásra, ellátásra van szükségük	A család- és gyermekjóléti szolgálat, az önkormányzat munkatársai, a köznevelési intézmények és a civil szervezetek összefogásával a fogyatékossággal élők feltérképezése, szükségleteik, igények felmérése
Nem rendelkezünk adatokkal arról, hogy hány fogyatékossággal élő munkanélküli van a településen.	Adatgyűjtés (önkéntes adatszolgáltatás alapján)
A fogyatékossággal élők nem vesznek részt a közfoglalkoztatásban	Felmérni azt, hogy lenne-e igény a fogyatékossággal élő munkanélküliek részéről a közfoglalkoztatásban való részvételre
Nem rendelkezünk adatokkal arról, hogy a fogyatékossággal élők megkapnak-e minden információt ahhoz, hogy a számukra biztosított ellátásokat megkaphassák	A fogyatékossággal élők által igényelhető ellátásokról tájékoztatók készítése, azok hozzáférhetővé tétele a hivatal, a család- és gyermekjóléti szolgálat épületében, továbbá a honlapon.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

2013-ban, a település közbiztonsági és bűnmegelőzési koncepciójának készítése kapcsán szembesültünk azzal a ténnyel, hogy a helyi szervezetek nagy része nehezen mozgósítható. Ez az elmúlt évek során sajnos kevéssé változott, személyes és rendszeres kapcsolattartás lehetne a megoldás arra, hogy a tendencia pozitív irányba módosuljon.

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A civil szervezetek, egyházak és az önkormányzati együttműködése zavartalan. Az Önkormányzat és az önszerveződő szervezetek, alapítványok, egyesületek között a helyben biztosítható közfeladatok ellátására feladat-ellátási szerződések kerültek megkötésre, ezekkel is színesítve a település mind kulturális, mind sport tevékenységét, eseményeit, valamint hozzájárulva egyes feladatok ellátásához (pl. közreműködés a közbiztonsági feladatokban).

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az Önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatainak ellátásában egyaránt együttműködik az egyházakkal és a helyi civil szervezetekkel, különösen a gyermekek napközbeni ellátása, valamint a kultúra területén. Szorosabb együttműködésre is van példa, a helyi polgárőrséggel együttműködési megállapodás került aláírásra a közbiztonsági feladatok ellátása érdekében.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az első fejezetben kifejtettük, hogy önkormányzatunk köznevelési feladatát társulásban látja el. A célcsoportok támogatását leginkább a szociális alapszolgáltatásokat nyújtó intézményünk végzi, melynek létrehozásakor célként került megfogalmazásra, hogy a jövőben térségi szerepkört szeretnénk betölteni.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Őrbottyánban nemzetiségi önkormányzat nem működik.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A települést bemutató fejezetben felsoroltuk és bemutattuk azokat a civil szervezeteket, melyek településünkön működnek. Abból látható, hogy a sporttal foglalkozó civil szervezetek főként a gyermekeket célozzák, míg a hagyományőrző csoportok elsősorban az idősebbeknek nyújtanak tartalmas időtöltést. Arról nem rendelkezünk információkkal, hogy az esélyegyenlőség szempontjai milyen mértékben érvényesülnek munkájuk során, de ezzel összefüggő panasszal nem keresték meg az önkormányzatot.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

For-profit szereplők jelenleg nem vesznek részt a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés elkészítésben a hivatalban a szociális területen dolgozó munkatársak, a szociális szolgálat intézményvezetője és a témában illetékes képviselő-testületi bizottság elnöke vett részt.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket az állampolgárok megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

10. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Lakáscélú pénzintézeti hiteltartozás és közüzemi számlatartozások miatti eladósodás növekedése, közművek kikapcsolása és a tartozás miatti árverezés egyre gyakoribb	Adósságkezelési program kidolgozása, különösen a lakáscélú pénzintézeti hiteltartozás és a közüzemi számlatartozások rendezésére
	Jelentős költséget és időbefektetést jelent a településről egy távoli munkahely megközelítése	Helyi foglalkoztatás ösztönzése, helyi vállalkozások támogatása, munkahelyteremtő ágazatok (pl. idegenforgalom) támogatása
	A közfoglalkoztatásra való igény növekszik az önkormányzat részéről, de a tartósan munkanélküliek köréből ezt nem képes kielégíteni	Forrásteremtés a közfoglalkoztatás növelése érdekében, a tartósan munkanélküliek reintegrálása a közfoglalkoztatást megelőzően
	A településen nincs elegendő szociális bérlakás vagy átmeneti otthont jelentő szálláslehetőség	Szociális bérlakások építése, ingatlanok, épületek felkutatása, rendszeres lakhatási támogatás kiterjesztése az albérleti díj összegére
Gyermekek	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma valószínűsíthetően több, mint a jelenlegi nyilvántartásban szereplő adat	A hhh megállapítására irányuló feltételek pontos ismertetése, a szülők önkéntes nyilatkozattételi lehetőségének erősítése
	Az integráltan nem oktatható (korai fejlesztésben már nem részesülő) gyermekek nevelése, oktatása nem megoldott	Anyagi lehetőségek biztosítása azon szülők támogatására, akiknek halmozottan fogyatékos gyermeke nem helyben, hanem kijelölt intézményben kaphat nevelést, oktatást
	Nem rendelkezünk pontos adatokkal a településen élő fogyatékossággal élő gyermekekről, ezért az ellátásukhoz szükséges információkkal sem rendelkezünk.	Adat- és igényfelmérés a fogyatékossággal élő gyermekekről, a személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályok betartásával
	A 3 év alatti, bölcsődei ellátást igénylő gyermekeket helyben nem tudjuk ellátni	Bölcsődei ellátás igénybevételi igényének felmérése, bölcsődei szolgáltatás nyújtásának biztosítása; pályázati lehetőségek felkutatása a kialakításához szükséges anyagi feltételek megteremtéséhez
Nők	Településünkön nem működik krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás (anyaotthon, családok	Olyan ingatlanok felkutatása, melyben kialakítható pl. egy átmeneti otthon; pályázati források felkutatása a

	átmeneti otthona)	kialakításhoz szükséges anyagi feltételek megteremtéséhez
	Nincsenek társadalmi kezdeményezések a nőket érintő problémák felszámolására	Kapcsolatfelvétel olyan helyi társadalmi szervezetekkel, melyek a nők problémáival foglalkoznak
Idősek	A regisztrált álláskeresők körében növekedett az 55 éven felüliek aránya	Az időskorúak foglalkoztatásának elősegítése, elsősorban a közfoglalkoztatás keretében
	Információhiány az egyedülálló idősek számáról, helyzetéről	A család- és gyermekjóléti szolgáltató közreműködésével az egyedül élő időskorúak feltérképezése
	Nem rendelkezünk információval arról, hogy milyen kulturális programokra, tudásra van szükségük, igényük	Kapcsolatfelvétel a nyugdíjas klubbal, a hagyományőrző csoportokkal és az igények felmérése, a támogató programok lehetőségének megvizsgálása
Fogyatékkal élők	Fogyatékossággal élő gyermekek ellátása nem biztosított	Annak ellenére, hogy nem kötelező feladatellátás, meg kell találni azokat a lehetőségeket, amelyek révén a gyermekeket (családokat) támogatni lehet
	Nem rendelkezünk elegendő információval arról, hogy hány fogyatékossággal élő lakos él településünkön, ezért arról sem rendelkezünk információval, hogy milyen jellegű támogatásra, ellátásra van szükségük	A család- és gyermekjóléti szolgálat, az önkormányzat munkatársai, a köznevelési intézmények és a civil szervezetek összefogásával a fogyatékossággal élők feltérképezése, szükségleteik, igények felmérése
	Nem rendelkezünk adatokkal arról, hogy hány fogyatékossággal élő munkanélküli van a településen.	Adatgyűjtés (önkéntes adatszolgáltatás alapján)
	A fogyatékossággal élő nem vesznek részt a közfoglalkoztatásban	Felmérni azt, hogy lenne-e igény a fogyatékossággal élő munkanélküliek részéről a közfoglalkoztatásban való részvételre
	Nem rendelkezünk adatokkal arról, hogy a fogyatékossággal élők megkapnak-e minden információt ahhoz, hogy a számukra biztosított ellátásokat megkaphassák	A fogyatékossággal élők által igényelhető ellátásokról tájékoztatók készítése, azok hozzáférhetővé tétele a hivatal, a család- és gyermekjóléti szolgálat épületében, továbbá a honlapon.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a korábbi évek gyakorlata szerint éljenek együtt a település lakosaival, a nemzetiségi kérdés ne problémaként jelenjen meg.
Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megismerhessék azokat a támogatási formákat (önkormányzati támogatások, állami támogatások, közfoglalkozatás stb.), melyek segítséget nyújthatnak az életszínvonaluk emeléséhez.
Kiemelt területnek tartjuk, hogy megoldjuk a gyerekek bölcsődei ellátását, valamint a szociális háló felállítása keretében reális képet kapjunk a településen élő halmozottan hátrányos helyzetű és fogyatékkal élő gyermekek számára. Továbbá fontos, hogy az integráltan nem oktatható gyermekek nevelését, oktatását szem előtt tartva olyan intézményrendszert építsen ki az Önkormányzat, amely képes a fogyatékossággal élő gyermekek ellátására.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek felkutatására, segítésére. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy az idősek az állami és önkormányzati támogatásokat megismerhessék, feltételek megléte esetén igénybe vehessék. Nagy figyelmet fordítunk a kulturális eseményeken való részvételük növelésére.
Elengedhetetlennek tartjuk a krízishelyzetbe került nők segítését.
Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők feltérképezésére, tájékoztatására az önkormányzati támogatásokat illetően, valamint a munkaerőpiacra való belépésükre.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Közüzemi díj-és lakáscélú hiteltartozások csökkentése	Adósságkezelési program kidolgozása, különösen a lakáscélú pénzintézeti hiteltartozás és a közüzemi számlatartozások rendezésére	Lakáscélú pénzintézeti hiteltartozás és közüzemi díjtartozások csökkentése	Szolgáltatástervezési koncepció	Adósságkezelési program létrehozása és működtetése	képviselő-testület	2020.01.01.	védendő fogyasztói státuszt igénylők számának csökkenése, ingatlanárverezések számának csökkenése	pénzügyi lehetőség függvényében, költségvetés tervezésekor	A program segítségével a mélyszegénységben élők lakhatási helyzetének javítása, a lakhatás biztonságának emelése
2	Helyi foglalkoztatás növelése	Helyi foglalkoztatás ösztönzése, helyi vállalkozások támogatása, munkahelyteremtő ágazatok (pl. idegenforgalom) támogatása	A helyi foglalkoztatás növelése, e révén stabilabb lesz a családok anyagi helyzete, megoldottá válik a gyermekek szülői felügyelete a közoktatási intézményeken kívül eső időben is	Munkahelyi adatbázis létrehozása, állásbörze tartása	Munkahelyi adatbázis létrehozása folyamatban van. Ezen adatbázis segítségével az Önkormányzaton keresztül a helyi vállalkozók könnyebben találhatnak megfelelő munkavállalót. Ösztönözzük a helyi vállalkozókat, hogy helyi lakosokat alkalmazzanak.	képviselő-testület, humánpolitikai ügyintéző	2019.12.31.	Az Önkormányzatnál vezetett munkahelyi adatbázisba bekerülők számának változása	humánerőforrás az adatbázis kezeléséhez, állásbörze megtartásához, anyagi erőforrás biztosítása a fenntartáshoz, az adatbázis nyilvánossá, elérhetővé tétele	Folyamatosan tájékoztatni a helyi vállalkozókat az adatbázis létéről, a lakosságot az állásbörzékről, család- és gyermekjóléti szolgáltatás eszköztárába beemelni
3	Közfoglalkoztatásban részt vevők számának növelése	Forrásteremtés a közfoglalkoztatásban részt vevők számának növelésére, önfenntartó közfoglalkoztatás bevezetése, a tartósan munkanélküliek integrá-	A közfoglalkoztatásban részt vevők számának növelésével tovább csökken a munkanélküliek száma a településen, valamint az adósságfelhalmozás is csök-	Közfoglalkoztatási terv	Önfenntartó közfoglalkoztatás létrehozása, mely megtermeli azt a tőkét, melyből a közfoglalkoztatottak bére fizethető.	polgármester	2020.01.01.	közfoglalkoztatotti létszám, munkanélküliségi ráta	START-munka lehetőségének megteremtése, melyhez első lépésként pénzügyi erőforrás szükséges, tartósan mun-	Önellátó közfoglalkoztatás létrehozása után lehetőség van akár az önkormányzat konyháját ellátni zöldségekkel stb, vagy akár eladás is le-

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		latlanok a közfoglalkoztatást megelőzően	ken.						kanélküliek reintegrációs programjának kidolgozása, megvalósítása	hetséges.
4	Szociális lakhatás biztosítása – szociális bérlakás rendszer	Szociális bérlakások kialakítása, erre alkalmas ingatlanok felkutatása, rendszeres lakhatási támogatás kiterjesztése az albérleti díj összegére	Lakhatási feltételek javítása	Szolgáltatástervezési koncepció	Szociális bérlakások kialakítása, piaci bérlemények esetében a rendszeres lakhatási támogatás biztosítása a településen, ezzel javítani a mélyszegénységben élők helyzetét	Képviselő-testület	2023.12.31.	szociális bérlakások, átmeneti otthonok száma	pénzügyi erőforrás szükséges a lakások kialakításához (pályázati lehetőségek is), rendszeres lakhatási támogatás kiterjesztése az albérleti díj összegére	folyamatos költségvetési forrás biztosítása
5	Szociális lakhatás biztosítása – átmeneti ellátást biztosító rendszer	Lakhatási krízisbe került rászorulóknak, a hajléktalanság megelőzése érdekében átmeneti ellátás nyújtható, átmeneti otthon formájában, minimális összegű térítési díj ellenében. (A szolgáltatás kizárólag a lakhatás biztosítását tartalmazza)	A lakhatás terén krízis helyzetbe került rászorulók segítése	-	Olyan ingatlanok felkutatása, melyben kialakítható egy átmeneti ellátást – kizárólag lakhatást – nyújtó Otthon; a rendszeres lakhatási támogatás kiterjesztése a minimális összegű térítési díj összegére	Képviselő-testület	2019.12.31.	lakhatást nyújtó átmeneti otthonok száma	pénzügyi erőforrás szükséges a lakások kialakításához (esetleg pályázati lehetőségek), rendszeres lakhatási támogatás kiterjesztése a térítési díj összegére	folyamatos költségvetési forrás biztosítása
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Halmozottan hátrányos helyzetű gyer-	A halmozottan hátrányos helyzetű	A halmozottan hátrányos helyzetű	-	A hhh megállapítására irányuló feltéte-	család- és gyermekjóléti	2019.12.31.	A hhh gyermekek száma	család- és gyermekjóléti	A szülők önkéntesen tesznek nyilat-

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	mekek száma	gyermekek száma valószínűsíthetően több, mint a jelenlegi nyilvántartásban szereplő adat	gyermekek számának pontos ismerete		lek pontos ismertetése, a szülők önkéntes nyilatkozatételi lehetőségének erősítése	szolgáltató, jegyző			szolgáltató és a hivatal munkatársai, civil szervezetek	kozatot, melynek köszönhetően láthatóvá válik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma a településen
2	Integráltan nem oktatható gyermekek nevelése	Az integráltan nem oktatható (korai fejlesztésben már nem részesülő) gyermekek nevelése, oktatása nem megoldott	Az integráltan nem oktatható (korai fejlesztésben már nem részesülő) gyermekek nevelési, oktatási lehetőségének biztosítása	-	Anyagi lehetőségek biztosítása azon szülők támogatására, akiknek halmozottan fogyatékos gyermeke nem helyben, hanem kijelölt intézményben kaphat nevelést, oktatást		2019.12.31.	tanuló fogyatékkal élő gyermekek száma	család- és gyermekjóléti szolgáltató, önkormányzati támogatás, pályázatok, hivatal munkatársai	folyamatos költségvetési forrás biztosítása
3	Fogyatékossággal élő gyermekek száma	Nem rendelkezünk pontos adatokkal a településen élő fogyatékossággal élő gyermekekről, ezért az ellátásukhoz szükséges információkkal sem rendelkezünk.	Megfelelő tartalmú és mennyiségű adatokkal rendelkezzünk a fogyatékossággal élő gyermekekről	-	Adat- és igényfelmérés a fogyatékossággal élő gyermekekről, a személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályok betartásával, önkormányzati támogatás mellérendelése (éves egyszeri)	jegyző, család- és gyermekjóléti szolgáltató	2020.12.31.	Adatbázis adatai	család- és gyermekjóléti szolgáltató és a hivatal munkatársai, civil szervezetek	Adatbázis működtetése, folyamatos költségvetési forrás biztosítása
4	Bölcsőde létrehozása, további igények felmérése	A 3 év alatti, bölcsődei ellátást igénylő gyermekeket helyben nem tudjuk ellátni	A helyi gyermekek bölcsődei elhelyezésének megoldása	-	Bölcsődei ellátás igénybevételi igényének felmérése	Képviselő-testület	2020.12.31.	Bölcsőde létrehozása	pályázati forrás, önkormányzati önerő	Bölcsőde létrehozása és folyamatos fenntartása, működtetése

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Bölcsőde építése	Bölcsőde építése, hogy a három évesnél fiatalabb gyermekek elhelyezése biztosítva legyen, amikor a szülők dolgoznak	A három évesnél fiatalabb gyermekek megfelelő felügyeletének biztosítása, amíg a szülők dolgoznak. Lehetőség nyílik a nőknek a munkaerő-piacra szülés után könnyebben visszakerülni.	Szolgáltatástervezési koncepció	További projektek felkutatása	képviselő-testület	2020.12.31.	Nő a foglalkoztatottság a településen, a gyermekek ellátása megoldott lesz: bölcsőde megépülése	Mind személyi, mind pénzügyi forrást biztosítani kell pályázatok felkutatásával	költségvetési fedezet biztosítása
2	Családok átmeneti otthonának kialakítása	Olyan ingatlanok felkutatása, melyben kialakítható pl. egy átmeneti otthon; pályázati források felkutatása a kialakításhoz szükséges anyagi feltételek megteremtéséhez	A krízis helyzetbe került anyák, családok segítése	-	A krízis helyzetbe került anyák, családok részére átmeneti otthon biztosítása	képviselő-testület	2023.12.31.	családok átmenti otthonának száma	Pályázatok felkutatása, mely az átmeneti otthonok kialakítására irányulnak	költségvetési fedezet biztosítása a kialakításhoz és a fenntartáshoz
3	Társadalmi kapcsolatok felkutatása	Kapcsolatfelvétel olyan helyi és régiós társadalmi szervezetekkel, melyek a nők problémáival foglalkoznak	A nők problémáiban való segítség: pszichikai, munkavállalási, jövedelembeosztási	Szolgáltatástervezési koncepció	Olyan szervezetek megkeresése, akik a nők problémáinak kezelésében segítséget tudnak nyújtani, fórumok, tájékoztatók tartása	helyi esélyegyenlőségi programért felelős személy	2019.12.31.	nők foglalkoztatottságának növekedése, a családon belüli erőszak csökkenése	helyi esélyegyenlőségi programért felelős személy, család- és gyermekjóléti szolgáltató, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés	a kiépített kapcsolatrendszer fenntartása
IV. Az idősek esélyegyenlősége										

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1	Szociális térkép létrehozása	A család- és gyermekjóléti szolgáltató közreműködésével az egyedül élő időskorúak feltérképezése	A segítségre szoruló időskorúak feltérképezése	Szolgáltatástervezési koncepció	A család- és gyermekjóléti szolgáltató közreműködésével az egyedül élő időskorúak feltérképezése	aljegyző	2020.12.31.	Javítani az időskorúak szociális helyzetét azzal, hogy a család- és gyermekjóléti szolgáltató megismeri azokat az időseket, akiknek szükségük van bármilyen segítségre; csökken azon idősek száma, akik nem tudják magukat ellátni	A család- és gyermekjóléti szolgáltató és a hivatal munkatársainak részvétele szükséges	kapcsolatrendszer fenntartása
2	Kulturális igények felmérése	Kapcsolatfelvétel a nyugdíjas klubbal, a hagyományőrző csoportokkal és az igények felmérése, a támogató programok lehetőségének megvizsgálása	Feltérképezni azon kulturális lehetőségeket, amelyeken az idősek szívesen részt vennének; feltérképezni, hogy milyen tudásra, információra van szükségük	-	Kapcsolatfelvétel a nyugdíjas klubbal, a hagyományőrző csoportokkal és az igények felmérése, a támogató programok lehetőségének megvizsgálása	civil referens	2023.12.31.	Több résztvevő a kulturális eseményeken, az idősebb korosztály tudásának (pl. informatikai) növekedése	A hivatal civil szervezetekkel foglalkozó munkatársa, a Nyugdíjas Klub tagjainak részvétele és az idősek nappali ellátása klienseinek, valamint munkatársainak részvétele szükséges	Az idősek kulturális eseményeken való részvétele
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Fogyatékossággal élő gyermekek ellátása	Annak ellenére, hogy nem kötelező feladatellátás, megoldást kell találni azokat a lehetőségeket, amelyek révén a	Növelni a fogyatékossággal élő gyermekek támogatását	-	Annak ellenére, hogy nem kötelező feladatellátás, megoldást kell találni azokat a lehetőségeket, amelyek révén a	képviselő-testület, igazgatási ügyintéző	2023.12.31.	fogyatékossággal élő gyermekek ellátottsága	költségvetési fedezet biztosítása	költségvetési fedezet biztosítása

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		gyermekeket (családokat) támogatni lehet			gyermekeket (családokat) támogatni lehet					
2	Fogyatékossággal élők feltérképezése	Nem rendelkezünk elegendő információval arról, hogy hány fogyatékossággal élő lakos él településünkön, ezért arról sem rendelkezünk információval, hogy milyen jellegű támogatásra, ellátásra van szükségük	a fogyatékossággal élők feltérképezése, szükségleteik, igények felmérése		A család- és gyermekjóléti szolgáltató, az önkormányzat munkatársai, a köznevelési intézmények és a civil szervezetek összefogásával a fogyatékossággal élők feltérképezése, szükségleteik, igények felmérése, önkormányzati támogatás mellérendelése (éves egyszeri)	igazgatási ügyintéző	2020.12.31.	Fogyatékossággal élő személyek támogatásának növelése	A család- és gyermekjóléti szolgáltató, az önkormányzat munkatársai, a köznevelési intézmények és a civil szervezetek összefogása	Adatbázis működtetése, folyamatos költségvetési forrás biztosítása
3	Munkanélküliség csökkentése	Nem rendelkezünk adatokkal arról, hogy hány fogyatékossággal élő munkanélküli van a településen.	Pontos információk arról, hogy mekkora a fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatottsága. Szociális foglalkoztató kialakítása.	-	Fel kell térképezni a munkanélküli fogyatékossággal élő személyeket a településen, valamint azon munkalehetőségeket, melyeket el tudnak végezni. Szociális foglalkoztató kialakítása – a reintegrációs program a család- és gyermekjóléti szolgáltatóhoz delegálva.	jegyző	2023.12.31.	Nő a foglalkoztatottság	A család- és gyermekjóléti szolgáltató, civil szervezetek és az önkormányzat munkatársai részvétele szükséges. Szociális foglalkoztató kialakításához elengedhetetlen tárgyi és emberi erőforrás szükségletek teljesü-	Munkahely biztosítása minél több fogyatékossággal élő lakos számára

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
									lése.	
4	Tájékoztatás az ellátásokról	Nem rendelkezünk adatokkal arról, hogy a fogyatékossággal élők megkapnak-e minden információt ahhoz, hogy a számukra biztosított ellátásokat megkaphassák	A fogyatékossággal élők által igényelhető ellátásokról tájékoztatók készítése, így megismerik a számukra adható támogatások rendszerét	-	A fogyatékossággal élők által igényelhető ellátásokról tájékoztatók készítése, azok hozzáférhetővé tétele a hivatal, a család- és gyermekjóléti szolgáltató, és az INE épületében, továbbá a honlapon.	jegyző	2019.12.31.	A fogyatékosság élők anyagi helyzetének stabilizálódása	Az önkormányzat, a család- és gyermekjóléti szolgáltató, és civil szervezetek bevonása, anyagi forrás biztosítása a tájékoztatók elkészítéséhez (papír alapú)	a folyamatos tájékoztató rendszer működtetése

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a HEP-et valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek a HEP-ben részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a HEP Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozásával, megvalósításával, továbbá értékelésével, ellenőrzésével a Képviselő-testület Humánügyi Bizottságát bízza meg, a bizottság mindenkori elnökének felelősségével.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata, kötelezettségek és felelősség

A HEP-ben foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében a Humánügyi Bizottság feladatai az alábbiak:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- Felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az HEP-ben foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Monitoring és visszacsatolás

A HEP megvalósulását, végrehajtását a Humánügyi Bizottság ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek beszámolója alapján.

Nyilvánosság

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a HEP nyilvánosságra hozatala is.

A nyilvánosság biztosítása érdekében a Humánügyi Bizottság nyilvános ülésén tájékoztatja az érintetteket a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi újság áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a Humánügyi Bizottság megvizsgálja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatot készít annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.
A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.
Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.
Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

Őrbottyán Város Önkormányzat képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot és a részét képző Intézkedési Tervet megvitatta és …/2018. (XII….) számú határozatával elfogadta.

Őrbottyán, 2018. december ...

.....
Kmetty Károly
polgármester